

ÓVODAI PEDAGÓGIAI PROGRAM

Óvodánk mottója:

*„...ha úgy érezzük, hogy valaki őszintén elfogad
olyannak, amilyen vagyok, akkor már is hajlandó
vagyok elmozdulni: elgondolkozni, hogyan szeretnék
megváltozni, fejlődni, mássá válni, még inkább azzá,
amivé válnom csak lehetséges.”*

(Thomas Gordon)

Tartalomjegyzék

A PEDAGÓGIAI PROGRAM JOGSZABÁLYI HÁTTERE	3
AZ ÓVODA ADATAI:	4
AZ ÓVODA BEMUTATÁSA	5
ÓVODAI NEVELÉSÜNK ALAPELVEI:	5
GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP	6
NEVELÉSI CÉLJAINK, FELADATAINK	7
1. Az egészséges életmód alakítása.....	7
2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés.....	11
3. Anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	13
AZ ÓVODAI ÉLET MEGVALÓSÍTÁSÁNAK FELTÉTELEI	15
AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE	17
AZ ÓVODA KAPCSOLATRENDSZERE	19
A PEDAGÓGIAI PROGRAM TEVÉKENYSÉGFORMÁI	22
1. JÁTÉK	22
2. MUNKA	24
3. A KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSE	26
3.1 Matematikai tartalmú tapasztalatok	29
4. VERSELÉS, MESÉLÉS	32
5. ÉNEK, ZENE, ÉNEKES JÁTÉK, GYERMEKTÁNC.....	34
6. RAJZOLÁS, FESTÉS, MINTÁZÁS, KÉZI MUNKA	36
7. MOZGÁS.....	39
A TEVÉKENYSÉGBEN MEGVALÓSULÓ TANULÁS	42
AZ ÓVODA ÜNNEPEI, RENDEZVÉNYEI.....	43
SAJÁTOS FELADATOK.....	45
GYERMEKVÉDELEM	47
1SZ. MELLÉKLET	49
ÉRVÉNYESSÉGI RENDELKEZÉS	1
LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK	2

A pedagógiai program jogszabályi háttere

Magyarország Alaptörvénye (2011. április 25.)

Törvények:

- A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény és érvényben lévő módosításai
- 1993. évi LXXIX. törvény a közoktatásról és érvényben lévő módosításai
- 1993. évi LXXVII. törvény a nemzeti és etnikai kisebbségek jogairól.
- A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról és módosításai 1997. évi XXXI. törvény
- Magyarország 2013. évi központi költségvetéséről szóló 2012. évi CCIV. Törvény /MK 2012/172. (XII.18)/
- A lelkiismereti és vallásszabadságról, valamint az egyházról 1990. évi IV. törvény
- A köznevelési feladatot ellátó egyes önkormányzati fenntartású intézmények állami fenntartásba vételéről szóló 2012. évi CLXXXVIII. Törvény /MK 2012/164. (2012.XII.7.)

Rendeletek:

Az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet és módosításai

- a 137/2018. (VII.25.) Korm. rendelet 1. melléklet
- A Klebelsberg Intézményfenntartó Központtról szóló 202/2012. (VII. 27.) Korm. rendelet
- A nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról 229/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelet
- A gyermekvédelmi és gyámügyi feladat- és hatáskörök ellátásáról, valamint a gyámhatóság szervezetéről és illetékességéről 331/2006. (XII.23.) Kormányrendelet
- A nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet
- Az esélyegyenlőséget szolgáló intézkedések és az integrációs rendszerben részt vevő intézmények és az ezen intézményekben dolgozó pedagógusok 2012. évi támogatásáról 20/2012. (IX. 28.) EMMI rendelet
- A Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról szóló 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet
- A pedagógiai-szakmai szolgáltatásokról, a pedagógiai szakmai szolgáltatásokat ellátó intézményekről és a pedagógiai szakmai szolgáltatásokban való közreműködés feltételeiről szóló 48/2012. (XII. 12.) EMMI rendelet
- A pedagógiai szakszolgálatokról 4/2010. (I. 19.) OKM rendelet 3/2012. (VI.8.) EMMI rendelet az aktuális tanév rendjéről
- Az 1/1998. (VII. 24.) OM rendelethez 7. számú melléklet a 11/1994. (VI.8.) MKM rendelethez Jegyzék a nevelési-oktatási intézmények kötelező (minimális) eszközeiről és felszereléséről és módosításai.
- 11/1994. (VI.8.) MKM rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és módosításai.
- számú melléklet a 23/1997. (VI.4.) MKM rendelethez a Fogyatékos gyermekek óvodai nevelésének irányelvei és módosításai.
- 32/1997. (XI. 5.) MKM rendelet a Nemzeti, etnikai kisebbség óvodai nevelésének irányelve és a Nemzeti, etnikai kisebbség iskolai oktatásának irányelve kiadásáról és módosításai.
- 3/2002. (II.15) OM rendelet a közoktatás minőségirányításáról és minőségfejlesztéséről.
- Kormányhatározat
- Az építésügyi szabályozás ésszerűsítéséről és az ehhez kapcsolódó szabványok felülvizsgálatáról 1357/2011. (X28.)
- Továbbá a fenntartói és a helyi (önkormányzati) rendeletek.

Az óvoda adatai:

Az óvoda neve: Nagyerdei Villa Óvoda

Az óvoda címe: 4032 Debrecen, Bessenyei u. 7.

OM azonosító: 030906

Fenntartó neve: „Empátia a Bölcsődés és az Óvodáskorú Gyermekekért” Alapítvány

Fenntartó címe: 4032 Debrecen, Egyetem tér 1.

Az óvodai csoportok száma: 2 csoport

Az intézmény vezetője: Kisházi Éva

Nevelő munkánkat szakképzett dajkák és a törvény szerinti szakemberek segítik.

Udvarunk esztétikájáról, biztonságáról az intézmény karbantartó dolgozója gondoskodik.

Az óvodai étkeztetést a CAMPUS Nonprofit Kft. biztosítja. Óvodánkban csak melegítő konyha van.

Az óvoda bemutatása

Intézményünk ideális természeti környezetben, a debreceni Nagyerdőn helyezkedik el. Az óvoda karakteres épülete, amely egy patinás, műemlék jellegű villa, esztétikusan kialakított udvara harmonikusan illeszkedik a környezethez, barátságos, családi hangulatot áraszt. Gyermekek - és természetbarát kialakítása révén ideális környezetet biztosít az óvodások harmonikus fejlesztéséhez. Óvodánk feladatköre a 3-7 éves gyermekek óvodai nevelése, mely 96 fő befogadására alkalmas.

Az óvodai nevelés országos alapprogramjában foglalt irányelvekkel összhangban készült a saját óvodai pedagógiai programunk. Az óvodapedagógusok elkötelezettek a program lelkiismeretes végrehajtásában, s abban, hogy miközben a rábízott gyermeket nevelik, fejlesztik, tiszteletben tartják az őket megillető jogokat, gondoskodnak arról, hogy érzelmileg gazdagodjanak, s boldog éveket töltsenek óvodánkban.

Óvodánk a **Debreceni Egyetem** támogatásával - önálló alapítványi óvodaként működik, nincs körzet határa. A szülők jelentős része a Debreceni Egyetem munkatársa, de szívesen fogadjuk a nem egyetemi dolgozók gyermekeit is.

Az intézmény működtetéséhez szükséges anyagi bázis egyik fő forrása a szülők által havi rendszerességgel befizetett költségterítési díj, melynek mértéke attól függ, hogy a szülő - munkahelyét tekintve - kapcsolódik-e a Debreceni Egyetemhez. Ennek szabályozása külön dokumentumban szerepel.

Pedagógiai munkánk értékprioritásai:

- a gyermeki személyiség tisztelete
- játékoság
- természetközelség
- élményszerűség
- tevékenységközpontúság
- differenciált képességfejlesztés

Kiemelt figyelmet fordítunk:

- **A környezeti nevelésre:** Mindezt elősegítik a közvetlen környezetünk által kínált lehetőségek: Nagyerdei Kultúrpark Állat-és Növénykertje, Botanikus kert, Nagyerdő természetvédelmi területe
- **A mozgásra:** hiszen egészségnevelő hatása mellett, szoros kapcsolatban áll a gyermek idegrendszerének fejlődésével, érésével.

Óvodai nevelésünk alapelvei:

A kisgyermek pszichoszomatikus fejlődését, személyiségének teljes kibontakoztatását nemcsak az adottságok és az érés sajátos törvényszerűségei, valamint a spontán vagy tervszerűen alkalmazott környezeti hatások, élmények határozzák meg, hanem a velük foglalkozó felnőttek ráhatásai, az általuk sugárzott szeretet.

Óvodaképünk nem viseli el a felnőtt egyeduralmát, a gyermek kiszolgáltatottságát, sokkal inkább szeretetteljes légkört, okos szeretetet, együttérzést, segítőkészséget, toleráns és bátorító magatartást, a kreatív kezdeményezések támogatását várja el az óvoda dolgozóitól. Mindez azonban nem zárja ki, a pontos, egyértelmű követelményeket, az együttélés szükséges szabályainak betartását, a szabadság és a korlátok ésszerű rendszerének működését, a szülő- óvoda jó kapcsolatát az óvodai neveléssel kapcsolatban.

Nevelésünk értékei:

- A gyermek egyszeri, egyedi lényének felismerése és képességeinek felelősségteljes fejlesztése
- A gyermeki szabadság biztosítása életkornak megfelelő szabályrendszerrel, amely elősegíti a közös élmények és tevékenységek által a szocializációt, az erkölcsi tulajdonságok megalapozását
- A gyermek játékára épülő tanulás
- A családokkal való szoros együttműködés és szükség szerint segítség, gondozás.

Gyermekkép, óvodakép

A gyermek a felnőttektől függő, érzékeny, fejlődő személyiség, egyénenként változó test-lelki szükségletekkel. Gyermek- és személy központú óvodai nevelésünk felkutatja a benne lévő értékeket (testi, lelki, szellemi), nevelésünk ezek teljes kibontakoztatására törekszik. Biztosítva minden gyermek számára az egyenlő hozzáférést, és személyiségének legteljesebb kibontakoztatását. Ehhez a megfelelő személyi és tárgyi feltételek adottak. Így a minden gyermek számára egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelést biztosítani tudjuk. Testben és lélekben egészséges, boldog, kiegyensúlyozott gyermek az, aki harmóniában él környezetével és önmagával.

Egészséges testileg, ha:

- életmódja egészséges, mert az őt nevelő felnőttek erre különös gondot fordítanak, példát mutatnak,
- sokat mozoghat, mert a mozgás lételeme, s ez segíti értelmi fejlődését is,
- edzett, motorikusan fejlett, mert kipróbálhatja magát, mire képes.

Érzelmileg, lelkileg kiegyensúlyozott, ha:

- bízik önmagában, mert mi is bízunk benne,
- elfogad másokat, mert őt is elfogadják, befogadják,
- képes szeretetre, mert őt is szeretik,
- tudja, hogy segíteni jó, mert őt is segítik, segítették,
- vállalja cselekedeteit, mert igazságérzete úgy kívánja,
- érzelmileg kötődik szülőföldjéhez, nemzetéhez, családjához, intézményéhez, óvodájához, mert jó összetartozni.

Egészséges szellemileg, ha:

- kezdeményező, tevékeny, mert módja van próbálkozni,
- óvja, védi környezetét, mert tudja, hogy a világ, az élet minden formája érték,
- könnyen kommunikál, gondolatait mások számára érthetően fogalmazza meg, mert anyanyelvén színesen, gazdag, szókinccsel beszél,
- önálló véleménye van, mert mindig meghallgatják,
- eligazodik a világ dolgaiban, mert értelmes szabályok között él.

Óvodaképünk alapján a családi nevelés elsőbbségét elismerve, azzal karöltve, a gyermekek érdekét mindenekelőtt szem előtt tartva, szeretetteljes, nyugodt, kiegyensúlyozott légkörben neveljük a hozzánk járó gyermekeket, biztosítva a megbecsülést, bizalmat, valamint mindegyikük és minden csoport számára az egyenlő hozzáférést és a gyermeki jogokat.

Otthonos környezetben gondoskodunk a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatásáról, melynek alapja a játék, különös hangsúllyal a szabad játék. A játékon, játékos tevékenységen keresztül az életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodva: a különböző műveltségterületeket, emberi értékeket közvetítünk. Biztosítjuk a nemzetiséghez tartozó gyermekek számára a megfelelő integrációt.

Külön gondot fordítunk az érzelmi nevelésre, és a környezet megismertetésére, megszerettetésére, védelmére, a környezettudatos magatartás alapozására.

A gyermekek és szülők igényeit, elégedettségét megismerve, - azt alaposan mérlegelve – alapvetően a pedagógiai meggyőződésünket figyelembe véve alakítjuk ki a csoportok életét, amelyhez minden fél /gyermek, szülő, óvodai dolgozó/ együttműködése, tisztelete, segítése is párosul.

Nevelési céljaink, feladataink

Nevelési céljaink

- A 3-7 éves korú gyermekek nyugodt, élménygazdag, harmonikus fejlődésének elősegítése, szeretetteljes, családi, biztonságot adó, tevékeny, élményekben gazdag, óvodai élet megteremtésével
- A gyermeki személyiség életkorra jellemző tulajdonságainak kibontakoztatása tekintettel az egyéni különbségekből adódó eltérő fejlődési ívre. Célunk, hogy nevelésünk hatására a gyermekek önmagukhoz képest fejlődjenek, kreativitásuk szabadon kibontakozzon.
- Olyan szociális és értelmi képességek tudatos és tervszerű fejlesztése, amelyek biztosítják a sikeres iskolai beilleszkedést. A cselekvő, felfedező tevékenységeken keresztül a gyermekek életkoruknak megfelelő ismereteket, tapasztalatokat szerezzenek és értelmi képességeik (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) és kreativitásuk fejlődjön.
- A gyermeki személyiség alakítása az emocionális, szomatikus, mentális és szociális fejlesztés által. Leljenek örömet a felfedezésben, az ismeretszerzésben, szeressék és védjék a természetet, vegyék észre és csodálkozzanak rá mindenütt a szépre. Már egészen kicsi koruktól kezdve önállóságra szoktatjuk a gyermekeket, és ezzel megadjuk nekik az “ezt is tudom” örömeit, és elősegítjük önbizalmuk fejlődését.
- Célunk olyan harmonikus gyermekközösség kialakítása, amelyet egymás elfogadása, kölcsönös megértése, tisztelete és szeretete hat át.

Nevelési feladataink

A gyermekek testi és lelki szükségleteinek kielégítése, a teljes gyermeki személyiség fejlesztése, ezen belül:

1. Az egészséges életmód alakítása
2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés
3. Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés, nevelés megvalósítása

1. Az egészséges életmód alakítása

Az egészséges életmódra nevelés célja a gyermekek egészséges életvitel igényének alakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése.

Cél: a gyermekek testi, lelki, szociális harmóniájának kialakítása, megtartása.

1.1 A gyermekek gondozása, testi szükségleteik kielégítése

A gondozás az óvodai nevelőmunka szerves része, feladata a gyermek testi jólétének, egészséges fejlődésének biztosítása.

A gondozáshoz tartozik az egészséges életmódhoz szükséges feltételek biztosítása: optimális környezet, helyes táplálkozás, tisztálkodás, öltözködés, célszerűen beosztott napirend.

Rendszeres gyakorlással már az óvodás gyermekben is kialakulnak az egészséges életmódhoz szükséges jártasságok, készségek, létrejönnek az egészséges, edzett személyiség vonásai.

A gyermekek gondozásának alapvető feltétele, a gyermek-felnőtt közötti meghitt, elfogadó gyermek - felnőtt kapcsolat kialakítása. A felnőtt (szülő, óvodapedagógus, dajka) tanítja és gyakoroltatja a napi élethez szükséges szokásokat, melyek egy része az óvodáskor végére szükségletté válhat.

Az önálló testápolás, étkezés, öltözködés szervezettségét az óvodába lépés pillanatától biztosítani kell az óvodapedagógusnak. Mivel minden tevékenységet fokozott szóbeli megerősítés kísér, ezért a napi életritmus megtervezésénél erre is elegendő időt kell biztosítani, hogy mindez nyugodt, kiegyensúlyozott, türelmes légkörben valósulhasson meg.

Testápolás, öltözködés, étkezés, önkiszolgálás közben természetes módon fejlődik és fejleszthető a gyermek.

Az óvodai és a családi gondozási szokások összehangolása segít az azonos elvek betartásában. Óvodapedagógusaink a pedagógiai munkát közvetlenül segítő dajka néikkel együtt, a fokozatosság elvét betartva törekednek arra, hogy a gyermekek egyre önállóbbak legyenek.

Az óvodapedagógus különös gonddal védje a gyermekek érzékszerveit.

A bőrápoláshoz, fogmosáshoz, hajápoláshoz, az orr tisztántartásához, a WC-használathoz a felnőttek teremtsék meg a feltételeket úgy, hogy a gyermekek fokozatosan, önállóan végezhessék ezeket a teendőket.

Tudomásul vesszük, hogy a gyermekeknek egymástól eltérő étkezési szokásaik vannak. Fokozatosan ösztönözzük a gyermekeket a különböző változatos és egészséges ételek elfogyasztására (zöldség-gyümölcsnapok).

1.2 Testi nevelés

- **Mozgás:** A mozgásfejlesztést a testnevelési foglalkozások és a szabadban végezhető mozgásos tevékenységek szolgálják. A sokféle mozgáslehetőség kedvezően befolyásolja az egész szervezet fejlődését. Elősegíti a harmonikus testi, lelki- és értelmi fejlődést, a biológiai egyensúly fenntartását, az egészség megővését.

Az óvodapedagógus feladata, hogy megteremtse a feltételeket a gyermekek egészséges fejlődéséhez.

Alapvető feladat, hogy jó levegőjű, tiszta, biztonságos, egészséges, esztétikus környezetben mozogjanak a gyerekek. A mindennapi szabad mozgás nélkülözhetetlen eleme az óvodáskori életnek. A gyerekek a természetes mozgásokat, változatos mozgásformákat egyénileg gyakorolják. Ez növeli önbizalmukat. Néhány perces mozgásos játékot a nap folyamán többször is kezdeményezzen az óvodapedagógus.

A rövid ideig tartó séták is hozzájárulnak a gyermekek mozgásszükségletének kielégítéséhez.

A rendszeres mozgással az egészséges életvitel kialakítására szoktatjuk a gyermekeket és min-
tát adunk a szülőknek is. Jó, ha alkalmanként a szülőkkel közösen mozgásos programokat szervezünk.

- **Levegőzés:** A levegőn tartózkodás élettani hatása közismert. Az óvodapedagógus törekedjen arra, hogy a gyermekek minél több tevékenységüket a szabad levegőn végezzék. Lehetőség szerint a játék, étkezés, (pihenés), mozgás és a szervezett tevékenységek is a szabadban történjenek.
Legfontosabb a pihenéshez szükséges nyugodt légkör biztosítása: tiszta levegő, zavaró ingerek megszüntetése, az altatás hangulatához illő mese, halk zene, altatók stb.
A gyermekeknek különböző az alvásigénye. A folyamatos ébresztés gyakorlata minden csoportban más, az óvodapedagógusok szokás kialakításától függ.
- **Táplálkozás:** A fejlődés egyik feltétele a táplálkozás, mely az elhasznált energiát pótolja, és a további testépítést biztosítja.
A gyermekek étrendje kellően változatos és megfelelő tápanyag összetételű legyen.
Az étkezések megszervezése gondozási feladat, az ízlésesen megterített asztal fokozza az étvágyat, és kulturált viselkedésre készítet.
A gyermekek táplálkozási szokásaiban, étvágyában különbségek vannak. A felnőttek ismerjék meg a szülők segítségével ezeket, és kellő toleranciával fogadják. Ösztönözzék, de soha se kényszerítsék a gyermekeket az ételek elfogadására.
Folyadék (víz) egész nap álljon a megszomjazó gyermekek rendelkezésére.
- **Egészségvédelem - edzés:** A gondozási és a testi nevelési feladatok ellátása segíti a gyermekek egészségének megóvását. Ezen kívül nagyon fontos a higiénés szabályok betartása: tisztaság, szükség szerinti fertőtlenítés, folyamatos levegőcsere, minél több zöld növény, megfelelő páratartalom biztosítása, portalanítás stb.
A gyermekek egészséges életmódját a változatos egészségfejlesztő testmozgással biztosítjuk. Edzési lehetőség a kerékpározás, rollerezés, görkorcsolyázás, télen szánkózás, csúszkálás stb.
A kondicionáló mozgások adjanak igazi felfrissülést a gyerekek számára. Az edzés az óvodai élet azon területe, ahol különösen fontos a differenciált bánásmód.

Fentiek megvalósulása alapozza meg a gyermekek jó közérzetét, hozzájárul a derűs, érzelmi biztonságot nyújtó légkör megteremtéséhez.

1.3 A gyermekek fejlődéséhez szükséges egészséges környezet biztosítása

- Óvodánk helyiségeinek kialakítása, esztétikus, nyugalmat áraszt, hozzájárul a harmonikus személyiségfejlesztéshez.
- A csoportszobák belső terét úgy alakítjuk ki, hogy a különböző tevékenységeknek legyen állandó helye, de a gyerekeknek lehetőségük van a játék témájának, igényeiknek megfelelően átrendezni a szobákat, ezzel kuckókat létrehozva, melyek lehetőséget adnak a mikro csoportos elmélyült játékokra és változatos tevékenységekre.
- Az óvoda udvarán a különböző mozgásfejlesztő játékokat a gyerekek biztonsággal használhatják.

Óvodánkban kiemelt figyelmet fordítunk a gyermekek, egészséghez, biztonsághoz való jogai alapján a teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatokra:

- az egészséges táplálkozásra,
- mindennapos testnevelésre, testmozgásra
- személyi higiénére
- testi- lelki egészség fejlesztésére
- a bántalmazás és a bármilyen erőszak megelőzésére

- a baleset-megelőzésre és elsősegélynyújtásra

Célunk a gyermekek testi és lelki egészségének erősítése, komfortérzésének megteremtése.

Az egészséges életmódot az óvodáskorú gyermek a környezetétől sajátítja el, tapasztalatok, tevékenységek gyakorlása, ismeretszerzés során. Ebben elsődleges és meghatározó szerepe van a családnak. Óvodánkban a helyes szokásrendszer kialakításával, erősítésével és az alkalmazotti közösségünk modellszerepével, viselkedésével kívánunk pozitív hatást gyakorolni a gyermekekre.

1.4 Az óvodapedagógus feladatai

Gondozás

- Az egészséges személyiségfejlődéshez szükséges, mindenre kiterjedő, gondoskodó óvó szeretet biztosítása.
- Olyan ingergazdag környezet kialakítása és személyes példaadás, melynek segítségével az egészséges életmóddal kapcsolatos tevékenységek belsővé válhatnak.
- A gyermekek önmaguk és környezetük tisztasága és esztétikuma iránti igényük fejlesztése
- A tevékenységek szervezésénél vegye figyelembe a gyermekek életkorát, egyéni fejlettségét, kompetenciáját, kövesse a fokozatosság, folyamatosság és differenciálás elvét!
- Higiéniai szokások, szabályok megerősítése, kialakítása az egész nap során történik, ahol az önállóságra való ösztönzés és a pozitív megerősítés módszerét alkalmazzuk.
- Pihenésnél vegye figyelembe a gyermekek eltérő alvásigényét! Nyugodt légkörrel, tiszta levegővel, a zavaró ingerek kiküszöbölésével, hangulati elemek alkalmazásával biztosítsa a gyermekek csendes pihenését!
- A délutáni pihenést segítse mese, vagy halk zene, altatódal, ének hallgatásával.
- A zavartalan pihenés érdekében biztosítjuk a megfelelő méretű ágyakat, takarókat, és az „otthon biztonságát” jelentő, balesetveszélyt nem rejtő alvókák használatát.
- Ízléses terítéssel, bízattással ösztönözze a gyerekeket az ételek elfogadására, de ne alkalmazza a kényszerítés eszközeit.
- Az étkezési kultúra alakítása és erősítése során építsen a gyermekközösség mintaadó erejére is.
- Korszerű táplálkozás biztosítása, (magas cukor tartalmú ételek, italok, a magas só- és telítetlen zsírtartalmú ételek fogyasztásának csökkentése) mely kiegészül a mindennapi nyers formában történő zöldség- és gyümölcsfogyasztással.
- Folyadék, elsősorban víz fogyasztására egész nap teremtsen lehetőséget. Ösztönözze a gyermekeket elegendő mennyiségű vízfogyasztásra.

Testi nevelés

- Egészséges, esztétikus környezetben irányított mozgás szervezése, melynek keretében változatos mozgásformákat gyakorolnak a gyerekek
- Használja ki a természet adta edző hatásokat, sokoldalúan biztosítsa a gyermekek testi edzettségét!
- A napirendben többször is kapjanak helyet a néhány perces frissítő mozgásos játékok!
- Gyakran éljen a spontán mozgás adta lehetőségek kihasználásával!

- Változatos eszközök, játékok alkalmazásával a mindennapi testnevelés élményt, örömet jelentsen a gyermekek számára!
- A túlzott UV- sugárzásra, és a légszennyezettség veszélyeire figyelve tartózkodjanak a szabad levegőn.

1.5 A fejlődés várható eredményei óvodáskor végén

Gondozás

- A testápolási szokásoknak megfelelően a gyermekek önállóan, tisztálkodnak, megfelelően és alaposan fogat mosnak, fésülködnek.
- A zsebkendőt helyesen és önállóan használják
- Önállóan, megfelelő sorrendben öltöznek, vetkőznek.
- Ruhájukat képesek ki-begombolni. Cipőjüket be tudják fűzni, kötni.
- Környezetükben a szokásrendszernek megfelelően rendet tartanak, raknak.
- Kulturáltan étkeznek ügyelve önmaguk és környezetük tisztaságára.
- Önállóan eldöntik, hogy miből mennyit fogyasztanak.
- Készség szinten használják az evőeszközöket.
- Egészségtudatos magatartás kialakítása: zöldség-gyümölcsfogyasztás (a gyermekek kedvelik a zöldséget, gyümölcsöt)

Testnevelés

- Szeretik és igénylik a mozgást.
- Mozgásuk koordináltabbá, megfelelő ritmusúvá válik
- Gyors cselekvő- és tájékozódó képesség jellemzi őket.
- Növekszik ellenálló képességük, igénylik a szabad levegőn tartózkodást.
- A különböző évszakok által nyújtott sportolási lehetőségek iránti igényük ki alakul.

2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

Az óvodáskorú gyermek egyik jellemző sajátossága a magatartásának érzelmi vezéreltsége. Az óvodás gyermek legfőbb igénye érzelmi függőségi törekvéseinek kielégítése, az **érzelmi biztonság**.

Az óvodapedagógus részéről alapvető követelmény az érzelmi támaszt nyújtó, a függőségi törekvéseket kielégítő meleg nevelői attitűd biztosítása.

Ezért elengedhetetlen, hogy a gyermeket az óvodában szeretetteljes, derűs légkör, érzelmi biztonság vegye körül.

Családias légkörben kialakul a gyermek érzelmi kötődése társaihoz s a felnőttekhez egyaránt. A beszoktatás időszaka meghatározza a gyermek érzelmi kötődését az óvodához.

Az óvodapedagógus adjon lehetőséget arra, hogy a gyermekek szüleikkel együtt fokozatosan ismerkedjenek az óvodával, az őket körülvevő felnőttekkel és gyerekekkel. Teremtse meg a lehető legnyugodtabb feltételeket a közösségbe történő beilleszkedéshez. Nagyfokú körültekintést, gyöngédséget, megértést, türelmet kíván a 3-4 éves gyermekek beszoktatása, melyben mindkét óvodapedagógus vegyen részt.

Az óvodában a személyes kapcsolatokat a pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze. A szülőkkel, bizalommal teli kapcsolat kialakítására törekszünk.

A gyermekek élettere legyen barátságos, mozoghassanak a csoportszobában és a mosdóban szabadon, ezzel is fokozható az otthonosság érzése. Behozhatják magukkal a kedvenc tárgyaikat (mese párna, kedvenc plüss figura) tovább erősítve ezzel az otthonosságot és a biztonságérzetet- az óvodai

szokásrendszernek megfelelően.

Közösségfejlesztő pedagógiai munkánkban az odafigyelést, a meghallgatást fontosnak tartjuk, a gyermekeket a saját érzéseinek elmondására, mások érzéseinek meghallgatására ösztönözzük.

Óvodánk egyszerre kívánja elősegíteni a gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, éntudatának alakulását, teret engedve önkifejező törekvéseinek.

Alapelvünk, hogy a gyermeket annak elfogadására, megértésére neveljük, hogy az emberek különböznek egymástól.

Az érzelmi biztonság megteremtéséhez az óvodapedagógus - részben átvállalva az anya szerepét, empatikus, meleg, elfogadó kapcsolatot alakít ki a gyermekekkel. Fejlesztő munkája során arról gondoskodik, hogy a gyermekek tapasztalatai változatos tevékenységformák közben gazdagodjanak. Az óvodapedagógus első számú **MODELL, PÉLDAKÉP** a társas viselkedés alakulásában, ő szervezi meg a gyermekek életrendjét, és azokat a tevékenységeket, amelyekben a **társas kapcsolatok** alakulnak, ehhez gazdag, cselekvő felfedeztető tevékenykedő életet biztosítunk. Közös kirándulásokon, programokon együttes élményekkel erősítjük a közösség formálódását. A vegyes csoportjainkban arra törekszünk, hogy a kortárs kapcsolatokat is erősítsük. Programunk alapelve, hogy az óvodapedagógusaink tudatosan és tervszerűen irányítói és társai is egyben a gyermekek mindennapjainak.

A gyermekcsoportok előtt álló feladatokat a gyermekek egyéni sajátosságainak figyelembe vételével alakítjuk ki.

A személyiség alakításának legfontosabb tényezője a tartós kölcsönhatások milyensége. Az együttéléshez szükséges **erkölcsi normák és tulajdonságok** csak akkor fejlődnek ki, ha a gyermek állandóan gyakorolja a társaihoz való helyes viszonyulást. Fontosnak tartjuk, az eltérő szokások, nyelvek, kultúrák, életmódok, műveltségek, anyagi lehetőségek összeegyeztetését azon a szinten, amely szinten egy csoport (esetünkben egy gyerekcsoport) együtt kell, hogy éljen napi több órán át. Nem célunk az eltérő értékek összemosása, egyesítése, nem célunk az uniformizálás, de célunk az együttműködés, a jó közérzet, a cselekvésre (játékokra) készítő légkör kialakítása.

Az óvodai erkölcsi nevelés alapja a szokásrend kialakítása, és az azokhoz való alkalmazkodás. Az egyes szokások, együttélési normák „betartatása” nem azonos időben zajlik az azonos élet- korú gyerekeknél sem, viszont az egyes értékek, szabályok felnőtt általi megítélése azonos kell, hogy legyen. A differenciálás abban nyilvánul meg, hogy kitől, milyen szinten várjuk el ezeket a cselekedeteket.

A csoportban kialakulnak a közösségi együttélés szabályai, normái, melyhez igazodik az egyén. Alkalom nyílik az egymáshoz viszonyításra, amely szükséges a reális énkép kialakításához. A gyermek- gyermek kapcsolat kezdetben kisebb érzelmi töltésű.

A közösségi élet nyugalma nagymértékben függ a csoport életét szabályozó szokásrendszer kialakításától. Az értelmes fegyelem a csoport életének biztonságát, nyugalmaát biztosítja.

Az óvodapedagógus feladata, hogy olyan szokásrendszert és napirendet alakítson ki, mely minden tevékenység elvégzésére megfelelő időt és helyet biztosít. A gyermekek életterének olyan elrendezése szükséges, amely lehetővé teszi a szabad mozgást, a tevékenységformák sokszínűségét, ugyanakkor elvonulásra is lehetőséget nyújt, hiszen a szeparációs lehetőségek erősítik a baráti kapcsolatokat.

A szocializáció szempontjából a szabad játéktevékenységnek van a legnagyobb jelentősége.

A közösségi szabályok megalkotásában és közvetítésében vezérlő szerepet tölt be az óvodapedagógus (indirekt módon), biztosítva a folyamatban a gyermekek aktív közreműködését.

Az óvodapedagógus feladatai

- A gyermekek társas kapcsolatainak megfigyelése, alakítása.
- Közös élmények gazdagítása.
- A gyermekek elképzeléseivel és a szülők bevonásával a csoportélet hagyományainak kialakítása, ápolása.

- Viselkedéskultúra megalapozása.
- Társas- és szabályjátékok rendszeres biztosítása.
- A hazához, tájhoz, kultúrához kötődés erősítése, értékei megbecsülése.
- A gyermekek személyes vonatkozású ünnepeinek közös megszervezése.
- Jeles napok, szimbolikus ünnepeink, a nemzeti ünnep hagyományainak megte- remtése.
- Tevékenységekben a gyermekek erkölcsi tulajdonságainak fejlesztése: toleran- cia, együttérzés, önzetlenség.
- Konfliktusok kezelése, bemutatása indirekt formában, demokratikus légkörben.
- A gyermekek pozitív értékelése az egyéni fejlettséghez igazodó hangsúlyokkal és gyakorisággal.
- A kapcsolatok erősítését szolgálja a beszélőtárs megbecsülése, értékelése, köl- csönös engedmény keresése, melyből mellőzendő a megbántás, hibáztatás, gyakori bírálgatás, kioktatás.
- Az óvodapedagógus örömét jelezze dicsérettel, és félelemkeltés nélkül jelölje meg a veszélyeket, problémákat.
- A humor jó segédeszköz a pozitív töltésű viszonyok ápolásában, a szeretet egy bizonyos formája. A nehézségeket a humor feloldhatja, a görcsösséget meg szüntetheti.

A fejlődés várható eredményei óvodáskor végén:

A nevelési feladatok megvalósítása révén kifejlődnek a gyermekekben a:

- **Szociális érzelmek:** együttérzés, figyelmesség, segítőkészség, önállóság, önfegyelem, pontosság, szorgalom, kitartás, szabálykövetés, bizalom, örömszerzés
- **Esztétikai érzelmek:** szépérzék, művészi befogadásra való igény, a szép, mint érték felismerése - viselkedésben, kommunikációban, környezetben
- **Erkölcsi érzelmek:** a felelősség érzésének megtapasztalása, igazságosság, lelkiismeretesség, őszinteség, jó és rossz felismerése a környezetükben lévő emberi kapcsolatokban, másság elfogadása
- **Intellektuális érzelmek:** érdeklődés a szűkebb és tágabb környezet iránt, kíváncsiság, utánzó kedv, kommunikációs aktivitás, biztonság- és szeretetérzet, amely segít az érzések és gondolatok szabad kifejezésében (szavakkal, mozgással vagy vizuális eszközökkel)

3. Anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés célja: az anyanyelv szeretete, ismerete a kommunikációs kedv fenntartásával, továbbá az inger- és élmény gazdag környezet megteremtésével, az érzékelés észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás, alkotóképesség, és a mozgás fejlődésének folyamatos biztosítása. Valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítása.

Anyanyelvünk sokrétű, árnyalt nyelvrendszer, amelyet a gyermek sokféle tevékenység közben, a felnőttekhez és társaikhoz való viszonyának fejlődése során sajátít el.

Az anyanyelv használata szerves része az óvodai élet minden mozzanatának, a nevelés egész folyamatának. Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása – beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabálykövetéssel- átöleli az óvodai életet. A beszéd és a gondolkodás egymással szoros kapcsolatban áll. A beszéd segíti a gyermek önbizalmának kifejlődését, szociális kapcsolatainak kialakítását és hozzásegíti a gyermeket az iskolai tanulás megkezdéséhez. A helyes és szép beszéd mélyíti érzelmeit, fejleszti esztétikai érzékét, előkészíti őt irodalmi élmények

befogadására. Az óvodai beszédfejlesztés feladatainak a környezet megismeréséből kell kiindulnia, és a gyermek egyéni képességeinek megismerésén keresztül kell hatást kifejtenie. A fejlesztésnek a gyermek élményeihez kapcsolódva és tapasztalatszerzéssel egybekötve kell megvalósulnia. Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd- és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére is figyelmet fordítunk.

Az óvodás korú gyermek beszédének fejlődése didaktikus összefüggésben van gondolkodásának fejlődésével.

Értelmi fejlesztés csak érzelem indította játékos, mozgásos tevékenységeken keresztül, sokoldalú érzékszervi megtapasztalással lehetséges.

Anyanyelvi nevelés, fejlesztés: beszédszervek, beszédhallás, auditív emlékezet fejlesztése, fonológiai kódolás, auditív ritmus fejlesztése

Kommunikációs készségek alakítása: A kommunikációs képesség az óvodáskor fontos alapképessége.

Alapvető feladat:

- A beszédhelyzetek megteremtése
- A beszélőkedv megőrzése

A beszédfejlesztés, az anyanyelvi nevelés az egész óvodáskori nevelést átfogó feladat. Optimális színtere a játék, mert annak légköre feloldja a gyermekben a beszédgátlást, ezáltal interaktív, kommunikatív kapcsolatba kerülnek egymással és a felnőttel.

A családi környezet és az óvodai modell együttesen hatnak a gyermek személyiségfejlődésére.

Az óvodapedagógus kommunikációjának általános követelménye a **kongruencia** (hitelesség).

A kommunikációs készségek gyakorlásának domináns területei:

- Spontán kommunikációs helyzetek – játék
- Anyanyelvi játékok
- Mese – vers
- Bábozás – dramatizálás

Az óvodapedagógus feladatai

1. Kommunikációs készségek

- Az óvodapedagógus környezetével, megjelenésével, empátiás kisugárzásával, teremtsen minél több kommunikációs helyzetet!
- Az óvodapedagógus beszéde legyen nyelvtanilag és alakilag tökéletes, követésre méltó, változatos!
- Spontán beszédhelyzetek kihasználásával, egyéni beszélgetésekkel juttassa beszédörömhöz a gyerekeket!
- A gyermekek érdeklődésére, kíváncsiságára, meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve tervezze és szervezze a mindennapi játékba integrált komplex tevékenységeket.
- Törekedjen arra, hogy a gyermekek sok érzékszervre ható és közvetlen tapasztalatszerzés útján jussanak új ismeretekhez. A gyermekek változatos tevékenységeket végezzenek, amelyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhetnek az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetről.
- Fordítson figyelmet az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd- és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére.
- Kísérje figyelemmel egyéni beszéd-sajátosságait!

- Beszédében törekedjen a szemléletességre, éreztesse a nyelv kifejező erejét, szépségét!
- Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat.

2. Értelmi fejlesztés és nevelés

- A gyermekek spontán tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, célirányos bővítése, különböző élethelyzetekben és tevékenységekben való gyakorlása
- Az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás - alkotóképesség - fejlesztése.
- Valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítása.
- Elemi ismeretek rendezése, kialakítása
- Pszichikus funkciók fejlesztése

A fejlődés várható eredményei óvodáskor végén

- Értelmi fejlődésben az óvodás gyermeknek önmagához képest el kell érnie az észleléses, észlelési finommotoros funkciók maximális szintű működését, amelyhez a nyelvi - szimbolikus megismerési szint szervesen integrálódik.
- A sikeres iskolakezdéshez szükséges értelmi képességek kialakulása:
- Egyre pontosabb, valósághű észlelés
- Figyelemösszpontosításra való képesség
- Valósághoz közelítő képzeleti működés
- Reprodukív emlékezet
- Problémamegoldó és kreatív gondolkodás
- Alakuló fogalmi gondolkodás
- A gyermekek elemi ismeretekkel rendelkeznek önmagukról és a környezetük- ről.
- Az értelmi képességük életkoruknak és egyéni fejlettségüknek megfelelően fejlődik (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás)
- Érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél. Gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni.
- Minden szófajt használ, különböző mondatfajtákat, mondat szerkezeteket alkot.
- Tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat (a fogváltással összefüggésben nagy egyéni eltérések lehetségesek)
- Végig hallgatja és megérti mások beszédét.

Az óvodai élet megvalósításának feltételei

Tárgyi feltételek:

A programunk megvalósításához szükséges felszerelések, eszközök rendelkezésünkre állnak, s ez egyben megfelel a kötelező minimális eszköz- és felszerelés jegyzékbe foglalt követelményeknek. Ezek folyamatos pótlása /elhasználódás miatt is/ és korszerűsítése azonban elengedhetetlen.

Az egészséges fejlődést segítő, - s ennek megőrzését is biztosító, biztonságos, többfunkciós berendezés és eszközrendszer biztosítása szükséges folyamatosan az udvaron és az épületen belül. Mindezek kiegészülve az óvodapedagógusok szakmaiságával, kreativitásával biztosítja a gyermekek testi képességeinek, egész személyiségének fejlődését, s motiválja alkotó tevékenységét.

Személyi feltételek:

Az óvodában, a nevelőmunka középpontjában a gyermek áll.

Az óvodai csoportokban a közoktatási törvényben meghatározott követelmény szerint felsőfokú szakirányú végzettségű óvodapedagógusok dolgoznak. /Számuk csoportonként: 2 fő/.

A munkatársak egyenlő partnernek tekintik egymást, elfogadják egymás szakmaiságát, összehangolt munkájuk hozzájárul az óvodai nevelés eredményességéhez. Az óvodában dolgozók munkájukat hivatásnak, szolgálatnak tekintik, meghatározó a viszonyuk a nemzethez, hazához, óvodához. A pedagógus és a pedagógiai munkát közvetlenül segítő alkalmazottak egész személyiségükkel nevelnek, keresztény értékeket képviselnek.

A program bevezetése óta eltelt időszakban a pedagógus továbbképzés keretében a szakvizsgás képesítések megszerzésére fektettünk hangsúlyt, illetve a személyi változások során is választási szempont a sokoldalú képzettség és fejlődési hajlandóság. Pedagógusainkra jellemző az önképzés, a továbbképzés. Ismeri a pedagógiai dokumentumokat, a különbözöséget, a másságot elfogadja, az egyéni értékek pozitív irányú megközelítését erősíti.

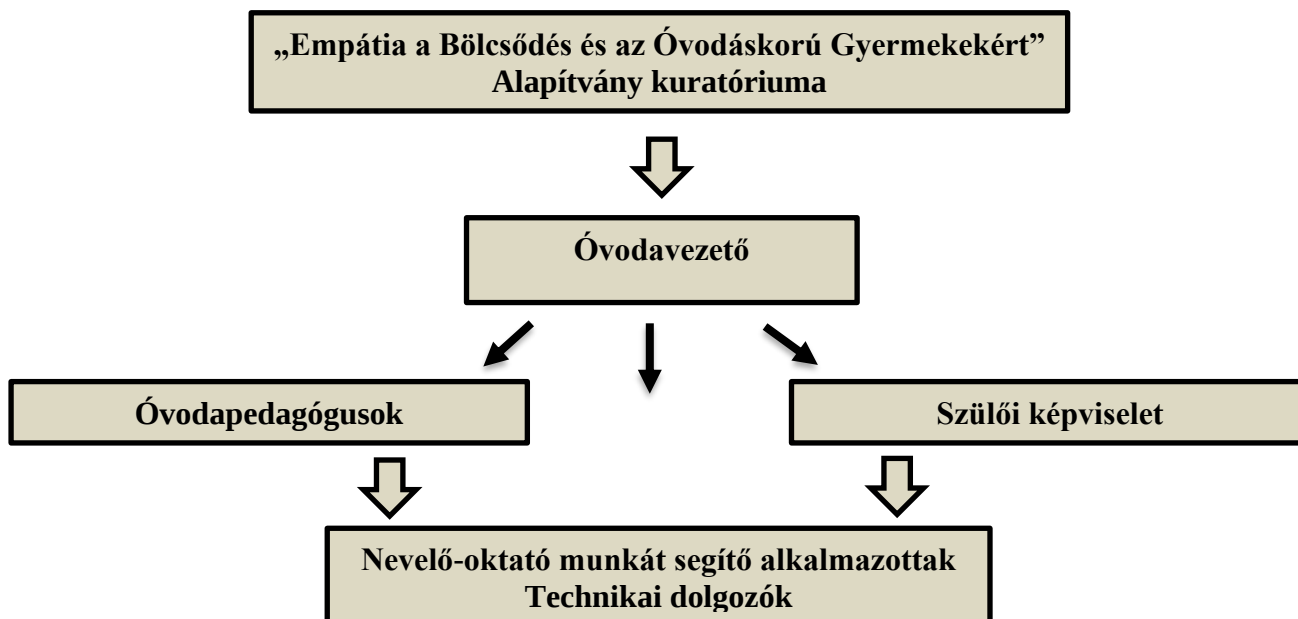
A kötelező és szerzett képesítések mellett elengedhetetlen a biztos szakismeret /pedagógia, pszichológia/ a korosztály alapos ismerete, biztos ismeretanyag, alkotóképesség, igényesség a tudatos, tervszerű munkavégzésre, a szorgalmasság.

A képesítéseknek, az új kutatási eredményeknek, elméleti és gyakorlati ismeretek megszerzésének szükségességét a programunk sokszínűsége elengedhetlenné teszi

Elvárásaink magunkkal és egymással szemben:

- küldetés tudat,
- nyugodt, kiegyensúlyozott légkör megteremtésének képessége,
- segítő, bátorító, elfogadó attitűd,
- modell, minta a gyermek számára,
- elkötelezettség a partnerség kialakításában a családokkal a nevelésben,
- közösségépítő.

Az óvoda, irányítási - szervezeti felépítése

Az óvodai élet megszervezése

Csoportszervezés

Óvodánkban a nevelés csak a fenntartó által jóváhagyott helyi óvodai pedagógiai program alapján történhet, és a gyermekek neveléséhez szükséges, a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében szervezhető meg. Az óvoda teljes nyitvatartási idejében óvodapedagógus, vagy óvodapedagógus végzettséggel is rendelkező, illetve óvodapedagógus mellett szakmai tanácsadóként működő pedagógus foglalkozik a gyermekekkel.

Az óvodába felvett gyermekek csoportba való beosztásáról az óvodavezető dönt az óvodapedagógusok véleményének figyelembevételével, és lehetőség szerint a szülő igényének meghallgatásával.

A csoportlétszám kialakításáról a hatályos törvényben meghatározott létszámhatárokat, beleértve a számított létszámra vonatkozó előírást is betartjuk.

Előnyösnek tartjuk az azonos életkorú gyermekekből álló csoportok alakítását, amennyiben arra módunk van.

Az életkor az adott csoportba sorolási szempont.

A gyermekek fejlettségét figyelembe véve kell dönten az egyes gyermek tovább haladásáról, vagy korcsoport ismétléséről, szakmai mérlegelés elsődlegessége mellett.

Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekcsoportokat – lehetőség szerint – ugyanaz az óvodapedagógus páros és dajka nevelje az óvoda kezdéstől az iskolába lépésig.

Napirend, heti rend

Az óvoda napirendjében a teljes nyitvatartási időben segítjük a játék folyamatosságát.

A mindennapok során legyen jelen a mesélés, mozgás, éneklés, ábrázoló tevékenységek.

Az óvodai tevékenységek megszervezésével biztosítjuk a gyermeki jogokat – vallási, nemzetiségi –, figyelembe vesszük a gyermekek aktuális állapotát, szükségleteit, érdeklődését, teherbíró képességét.

A jól átgondolt napirend a helyes életritmus kialakulását segíti, biztosítja továbbá a rugalmasságot is, ami lehetővé teszi, hogy a gyerekek elmélyülten, érdeklődéssel, motiváltan, tevékenységüket sürgetés nélkül pontosan végezzék.

Szükséges a kiegyensúlyozott nyugodt légkör megteremtése, értelmes szokás, szabályrendszer és fegyelem.

Az óvodai tevékenységek szervezését úgy végezzük, hogy eleget tegyünk a gyermekek napközbeni ellátásával összefüggő feladatoknak.

A heti rend az egyes tanulási tevékenységek naponkénti váltakozását foglalja magába.

Az óvodapedagógusok környezeti témákhoz /aktuális ünnepek, jeles napok/ igazodva, tapasztalatok, ismeretek, élmények feldolgozását célzó tevékenységeket, azok egymást segítő „rendszerét” építik fel.

A napirendéhez hasonlóan a heti rendben is figyelembe vesszük a helyi adottságokat, hagyományokat, lehetőségeket, az életkort, életkori sajátosságokat.

Mindkettőt befolyásolja a tornaterem beosztás, egyéb programok szervezése.

A gondozás kiemelt szerepet élvez a benne rejlő nevelési lehetőségek, a gyermek-óvónő, gyermek-dajka kapcsolat építése okán is, így megfelelő időt kell biztosítani az életkor figyelembevételével.

A szabadban tartózkodás kezdetén és végén, az étkezésnél, a pihenés kezdetén és végén a fokozatosságot biztosítani kell az életkor figyelembevételével.

A tevékenységi formák megszervezése

A tevékenységek megszervezésénél figyelembe vesszük a játék elsődlegességét, betartjuk a fokozatosság, folyamatosság, rendszeresség alapelvét, szem előtt tartjuk az életkori sajátosságokat és az egyéni fejlettséget. Az óvodás korosztály számára a kötetlenség a legmegfelelőbb foglalkoztatási

forma, ami biztosítja a szabad játékot, és a tevékenység szabad megválasztását.

A kötetlenség azonban csak a gyermekekre vonatkozik, az óvodapedagógusoknak tudatosan kell tervezni, szervezni, a feltételrendszert alakítani, indirekt módszerekkel dolgozni, hogy biztosítsa a folyamatos fejlődésüket. Ezért törekednie kell a rábízott gyermekek megismerésére, amely kiterjed aktuális állapotukra, fejlettségi szintjükre, szükségleteikre, s ehhez mérten tervezzen kellő körültekintéssel, kreativitással.

A tevékenységek közül a mozgás, az étkezések, a munka jellegű feladatok kötöttek /minden gyermek résztvevő, önkiszolgálás, naposi munka, játékrakás/, illetve, ha a csoportnak olyan tudásra, információra stb. van szüksége, ami a tovább haladáshoz elengedhetetlenül szükséges, alkalomszerűen.

Az óvodai csoportok napirendje

Időtartam	Tevékenységek
7.00-7.30	Gyerekek fogadása / a gyülekező teremben/
7.30-12.00	• Gondozási feladatok (tisztálkodás, étkezés, öltözködés) • Játék, párhuzamosan is végzett és tervezetten szervezett tevékenységek a csoportszobában vagy a szabadban • Mindennapos frissítő mozgás vagy tervszerűen szervezett mozgás (teremben, tornateremben, vagy a szabadban) • Ismerkedés a teremtet világgal, megfigyelések végzése spontán és szervezett formában • Az egészséges életmódot erősítő egyéb tevékenység a szabad levegőn • Tevékenységbe ágyazott, a gyermekek egyéni képességeihez igazodó műveltségtartalmak közvetítése, tevékenységekben megvalósuló tanulás Verselés, mesélés Ének, zene, énekes játék, gyermektánc Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka Mozgás A külső világ tevékeny megismerése Matematikai tartalmú tapasztalatok szerzése Valamennyi olyan tevékenység, melyet igényel a gyermek
12.00-15.30	Gondozási feladatok (tisztálkodás, étkezés, öltözködés) Pihenés
15.30-17.00	Játék, párhuzamosan is végezhető tevékenység a szülők érkezéséig.

* Az Alapító Okiratban meghatározott óvodai nyitva tartás figyelembevételével!

Ezen tevékenységek időtartama a gyermekek életkorától, érdeklődésétől, figyelmük tartósságától függően változó: 3-4 éves korban 5-10 perc

4-5 éves korban 10-15, 15-20 perc

5-7 éves korban 25-20, 30-35 perc.

Hetirend

Párhuzamosan is végezhető tevékenységek tervezése és szervezése	Tervezetten szervezett tevékenység	Tevékenységek formái
▪ Játék ▪ Verselés, mesélés ▪ Ének, zene, énekes játék, ▪ gyermektánc ▪ Rajzolás, festés, mintázás, ▪ kézi munka ▪ Mozgás ▪ A külső világ tevékeny megismerése ▪ Matematikai tartalmú tapasztalatok ▪ Munka jellegű tevékenységek	▪ Mozgás ▪ Mozgásos játék (mindennapos mozgás)	▪ egyéni, ▪ mikro csoportos, ▪ frontális ▪ (a témakörnek és a gyermekek fejlesztésének megfelelően)

*Ez a táblázat a minimum tevékenység szervezését tartalmazza!

Minden korcsoportban, csoportban, az óvodapedagógusok döntése alapján alakul a hetirend, melyet a csoportnaplóban rögzítenek. Óvodaszinten csak a mozgás tevékenységek vannak időponthoz kötve, a szervezést, zavartalan lebonyolítást elősegítve.

Összeállításának szempontjai:

- Biztosítson elegendő időt valamennyi tevékenységforma számára
- Mindenkor alkalmazkodjon a gyermekek igényeihez, egyéni képességeihez, életkorukból fakadó sajátosságaikhoz
- A különböző tevékenységek megfelelő ütemezéssel, kellő arányban szerepeljenek a hét folyamán
- A heti rend összeállításakor mindenkor érvényesül az óvodapedagógus számára biztosított pedagógiai szabadság, de a helyi sajátosságok figyelembevételével nélkülözhetetlen az egyes csoportok közötti egyeztetés, összehangolás.

Az óvoda kapcsolatrendszere

1. A család

Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család. Az óvodai nevelés a családi nevelést kiegészítve szolgálja a gyermek fejlődését. A jó együttműködés alapja a folyamatos és pontos információ az óvoda és a család között. Szoros, eredményes nevelőpartneri kapcsolatra törekszünk - a gyermekkel szemben támasztott egységes, következetes elvárások megfogalmazása érdekében. Nevelőmunkánk során figyelembe vesszük a családok sajátosságait, fontos hogy megismerjük nevelési elveiket, szokásaikat. Mindez a szoros, és hatékony együttműködéshez kiindulási alapot adhat, elengedhetetlen feltétele annak.

Az óvoda, vallási és világnézeti tekintetben nem elkötelezett.

A kapcsolattartás formái:

- Napi kapcsolattartás a szülőkkel: A gyermekekkel történt napi lényeges eseményekről minden nap lehetőségük van a szülőknek a tájékozódásra.
- Beszélgető kör, szülői értekezlet: Évente több alkalommal kerül megrendezése, kiváló lehetőséget biztosít a mindenkit érintő kérdések, globális problémák megvitatására.
- Fogadóóra: Alkalmas a gyermekkel kapcsolatos személyes problémák megbeszélésére, melynek során egyénre szabott, pedagógiaiilag és pszichológiaiilag alátámasztott értékelésre törekszünk. Igény szerint évente több alkalommal, előzetes megbeszélés alapján kerülhet rá sor.
A tanköteles korú gyermekek aktuális fejlettségi szintjéről a törvény által meghatározott módon tájékoztatjuk a szülőket.
- Nyílt napok: az óvodai beíratás előtt az érdeklődő szülők a gyermekkel együtt- előre egyeztetett időpont alapján- betekintést nyerhetnek az óvodai életbe.
- Közös rendezvények, kirándulások: A szülők bevonása az óvodai rendezvények szervezésébe, lebonyolításába erősíti a hatékony nevelőpartneri kapcsolat kialakulását.
- Faliújság: Az aktualitásokra vonatkozó információátadást segíti.

2. Az óvodapedagógus és a gyermek kapcsolata:

Az óvodapedagógus, mint egy gyermekközösség vezetője a belőle áradó szeretet által vonzza magához a gyermekeket.

A gyermeket érzelmi kapcsolat fűzi az óvodapedagógushoz, sok mindenre képes azért, hogy neki örömet szerezzen, tetszését megnyerje. Ez azt igazolja, hogy az óvodapedagógus a tudását elsősorban a gyermek érzelmein keresztül közvetítheti.

Az óvodapedagógusnak tiszteletben kell tartania a gyermek személyiségét, hiszen minden gyermek más személyiséggel, habitussal rendelkezik. A pedagógus és a gyermek közötti kapcsolat kiindulópontja, a feltétel nélküli elfogadás.

Problémahelyzetekben a gyermekek közötti konfliktusok megoldásában értően segítsen. Arra törekedjen, hogy a gyermekek képesek legyenek konfliktusaikat beavatkozás nélkül megfelelően megoldani. Szükség esetén azonban adjon ehhez segítséget. Éreztesse, hogy nem a gyermeket ítéli el, hanem adott cselekedetét.

A megbocsátani tudás nagy erény, amit az óvodapedagógusnak sokszor kell gyakorolnia, s erre kell nevelnie a rá bízott gyermekeket.

3. Kapcsolattartás a fenntartóval

Intézményünk fenntartója az „Empátia a Bölcsődés és az Óvodáskorú Gyermekekért” Alapítvány. A kapcsolattartás a hatályos jogszabályokban meghatározott, ill. szükség szerinti jellegű. Az együttműködés alapja az intézmény törvényes működtetése, érdekképviselés, a fenntartói elvárásoknak való megfelelés.

4. Bölcsőde

Célunk a bölcsődéből az óvodába történő átmenet által előidézett pszichikai megterhelés enyhítése, a közösségváltás megkönnyítése a gyermekek számára.

5. Iskola

Célunk, az óvodából az iskolába történő problémamentes átmenet előkészítése, segítése.

A kapcsolattartási formái:

- Az óvodapedagógusok- tanítónők közötti szakmai beszélgetések.
- Az óvodapedagógusok óralátogatása (iskolássá vált gyermekekhez)
- Az iskolák által szervezett nyílt napok, bemutatóórák időpontjáról a szülők tájékoztatása.

6. Kapcsolattartás más intézményekkel

A pedagógiai kultúra, nevelőmunka hatékonyságának fokozása érdekében az alábbi **intézményekkel** erősítjük a kapcsolatunkat:

- Pedagógiai Szakszolgálat
- Debreceni Egyetem
- Gyermekjóléti Szakszolgálat

A gyermekek sokoldalú élményszerzésének biztosítása, színvonalas gyermek műsorok, előadások szervezése, lebonyolítása érdekében keressük a kapcsolatot **kulturális intézményekkel, pl.:**

- Vojtina Bábszínház
- Déri Múzeum
- Tímárház
- Méliusz Juhász Péter Könyvtár
- Debreceni Művelődési Központ
- Kodály Filharmónia
- Előadóművészek, színi társulatok.

A **természettel, természetvédelemmel foglalkozó intézmények** által kínált lehetőségek optimális kihasználására törekszünk:

- Debreceni Állat - és Növénykert
- Botanikus kert
- Hortobágyi Nemzeti Park
- Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület

Egészségügyi szolgáltatóval, gyermekorvossal, védőnővel való kapcsolat:

A gyermekek egészségügyi ellátása az óvodaorvos és a védőnő, valamint a városi gyermekfogászat szolgáltatásából áll. A rendszeres egészségügyi vizsgálatok megszervezése, lebonyolítása zökkenőmentes. A védőnő az éves munkaterv alapján végzi a szükséges szűréseket, tisztasági vizsgálatot.

Az alkalmazottak munka alkalmassági vizsgálatát a Debreceni Egyetem üzemorvosa végzi.

A pedagógiai program tevékenységformái

1. Játék

A játék az óvodás korú gyermek alapvető, mindennapjait átszövő tevékenysége. A játék nem csak azért kitűnő talaja a fejlesztésnek, mert általa szinte észrevétlenül tanul a gyermek, hanem azért is, mert a játékban kiélheti, kipróbálhatja, feldolgozhatja, és gyakorolhatja az életben előforduló szituációkat, az őt érő élményeket. Ugyanakkor megoldási módokat kaphat bizonyos élethelyzetekben való viselkedésre, megnyugodhat, kiélheti szorongásait, problémáit és újra élheti élményeit.

A környező világról, sőt a világegyetem egészéről is a játékon keresztül közvetíthetjük a legtöbb ismeretet a kisgyermek felé. A játék az életnek olyan lehetősége, amely a gyermeknek az öröm, az ismeretszerzés, a gondolkodás, az alkotás, a fantázia, az átélés, a biztos- bizonytalan lehetősége, a mozgás és nyugalom, a munka, a tervezés, a valóság és képzelet szárnyaló öröme, és gyönyörűsége.

A játékon keresztül ismerkednek a világgal, a valóság tárgyaival, azok tulajdonságaival, az emberi kapcsolatokkal és magatartásokkal, a valóság jelenségeivel, eseményeivel.

E közben tapasztalatot szerezhetnek – érzékeléssel, mozgással, cselekvéssel - a közösséghez fűződő kapcsolatában érzelmileg és értelmileg.

A társadalmi változások, az élettempó felgyorsulása, a családszerkezetek átalakulása, mind hozzájárultak a gyermek játékának megváltozásához. Módosultak a gyermekek életkörülményei, a felnőtt- gyermek kapcsolata, a világról szerzett információk és tapasztalatok módjai. Mindezek hatására a játék központba állítása fokozott felelősséggel bír a korábbi évek gyakorlatával szemben.

A társadalmi és gazdasági átrendeződés hatását úgy kell feldolgozni, hogy az intézményes játék kiteljesüljön, megőrizve a hazai értékeket, hagyományokat.

Ahhoz, hogy a 3-7 éves korú gyermek játékának megértő, megengedő, elfogadó, támogató, aktív részesei lehessünk, **a játék** alábbi sajátosságait fokozottan tiszteletben kell tartanunk:

- A játék a gyermek **spontán, szabadon választott** tevékenysége
- A játék a kisgyermekkor **legfontosabb és legfejlesztőbb** tevékenysége
- A játék **örömforrás**. A játék öröme növeli a fejlesztő hatásokat, ezáltal válik a játék az érzelmi nevelés színterévé.
- Sajátosan **céltudatos** tevékenység

Az akceleráció, a bonyolult ingerhalmazok új helyzetet, új szükségletet, új feszültséget teremtenek melyek levezetésében feloldásában az óvodapedagógusnak meghatározó szerepe van.

A játékfajták klasszikus felosztása megőrizte érvényességét azzal a megszorítással, hogy nem szabad azokat mereven elkülöníteni, mivel a fejlődés magasabb szintjén összerendeződnek.

Hatékonyabban kell felhasználni a játék integratív szerepét, különös tekintettel a szimbolikus és dramatikus játékokra.

A fejlesztés irányát minden esetben az egyes gyermek, s a gyermek játékfejlettsége határozza meg.

A játék, mint alapvető tevékenység biztosítja az óvodáskorú gyermek komplex személyiségfejlődését.

Kiemelt területei:

- Szociális- közösségi tulajdonságok
- Pszichikus folyamatok - figyelem, képzelet, kreatív gondolkodás, emlékezet, beszéd
- Érzelem, akarati tulajdonságok, empátia

Az óvodapedagógus feladatai

Az óvodapedagógus sokoldalú felelőssége e téren nyilvánul meg a legfokozottabban.

- Elsődleges a **nyugodt, derűs légkör** biztosítása, mely egyfelől feltétel, másrészt eredmény, következmény. Ennek kialakításában döntő szerepe van az óvodapedagógus modell- értékű magatartásának, megengedő, elfogadó, támogató attitűdjének. Alkotó kedvű légkört teremtve a játékban fejlődik leginkább a gyermekek kreativitása.
- A játék **helyének** biztosítása nagyfokú rugalmasságot igényel az óvodapedagógustól. Az objektív feltételekből adódó hiányosságokat (kisméretű csoportszoba, magas létszám) át lehet hidalni meghitt játszósarkok létrehozásával, relatív izoláció megteremtésével az egyes játszócsoportok játékának tiszteletben tartása mellett. A megfelelő játszóhely biztosítása a csoportszobában és az udvaron egyaránt a gyermek játékigényéhez, játékfejlődéséhez kell, hogy igazodjon, ellenkező esetben nagymértékben vétünk a játék sajátosságai és a játék szerveződés fejlődése ellen.
- A játék kiemelt jelentőségének az óvoda napirendjében, időbeosztásában, a játékos tevékenységszervezésben is tükröződnie kell. A játékra fordított **idő** meghatározza a játék minőségét, fejlettségét. Ha nem biztosítjuk az egyes játékfajták „kijátszására” a szükséges időt, akkor megszakítjuk a játék folyamatosságát, s gátat vetünk az önálló, szabad kezdeményezésen alapuló játéknak. A játék befejezésére utaló türelmes, tapintatos nevelői eljárással biztosítható a játék okozta feszültség fokozatos levezetése.
- A **játékeszközök** biztosítása is új helyzet elé állítja a pedagógusokat. A korunkra jellemző játékaradatból pedagógiai és pszichológiai szempontok alapján kell kiválasztani azokat az eszközöket, melyek a gyermek játéktevékenységét elindítják, segítik a gyermeki fantázia kibontakozását.
- A játék tartalmi gazdagítását, bővülését nagymértékben meghatározzák a gyermekek **egyéni és közösen szerzett élményei**. Az egyéni élmények számbavétele a nevelőmunka során éppen olyan fontos, mint az óvodapedagógus által irányított közös élményszerzés.

Okai:

- 1) Az eltérő élményháttér felkutatása által tudatosabbá válhat a közös élmény- szerzés iránya
- 2) Az egyéni élmények integrálása a közös játékban közös játékélményhez vezet, ily módon kölcsönhatásba kerülve egymást felerősítik.

Az előzőekben vázolt objektív feltételek fékező erőit az óvodapedagógusok a közös játszás élményével képesek kompenzálni, hiszen „*a gyermek fejlődésének kizárólagos záloga a felnőtt példája, beszéde, szeretete és a ráépülő, a belőle táplálkozó játék.*” (☞ Dr. Kovács György)

A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az élményszerű, elmélyült gyermeki játék kibontakozását. Mindezt az óvodapedagógus feltételteremtő tevékenysége mellett a szükség és igény szerinti együttjátszásával, támogató, serkentő, ösztönző magatartásával, indirekt reakcióival éri el. Azáltal, hogy a felnőtt aktívan részt vesz a játékban, hozzájárul a valóság jelenségeinek belsővé válásához, az értelmi, érzelmi, közösségi nevelés és az egész személyiség fejlesztéséhez. A gyermek számára dupla örömforrás a felnőtt közreműködésével folyó játék, de csak abban az esetben, ha a játékbeli önállóság, kezdeményezés, az azonosulás lehetőségének kreatív kibontakoztatása nem hogy fékezően, hanem inkább erősítést kap a felnőtt részéről.

Fentiek megvalósításának alapvető feltétele, hogy az óvodapedagógus szeresse a játékot, **játékos beállítódású** legyen. Ezzel párhuzamosan rendelkezzen magas fokú **empatikus, kommunikációs, kombinatív és improvizációs** készséggel.

Szervezőképességével és kezűgyességével járuljon hozzá a gyermeki tevékenység kibontakozásához, fejlődéséhez.

A fejlődés várható eredményei óvodáskor végén

- A gyermekek játékelgondolása maradandó, cselekményük összefüggő, a szerepek állandó jellegűek. Képesek több napon keresztül zajló játéktevékenységben részt venni.
- A formai és tartalmi gazdagodás mellett növekszik az együttjátékosok száma.
- Új eszközök, szimbólumok elkészítésének szükségességét mind gyakrabban ismerik fel.
- Játéktevékenységükben az emberek közötti viszonylatok ábrázolása egyre sokoldalúbb. Jelentkezik a modell mind tökéletesebb követésének igénye.
- A felmerülő problémákat, konfliktusokat önállóan próbálják megoldani.
- A játék motivációja a legmagasabb szintet éri el. Szerepjátékban a szabály dominanciája, a konstrukciós tevékenységekben az önálló alkotás létrehozására irányuló igény jelentkezik.

2. Munka

A tevékenység célja: A gyermeki munka megszerettetése a kötelességtudat és kitartás fejlesztése, valamint olyan pozitív tulajdonságok kialakítása, melyek a gyermek közösségi kapcsolatát és kötelességtudatát befolyásolják.

Az óvodai nevelés fontos feladata a munkához való helyes, pozitív viszony kialakítása. Az iskolára, az életre való felkészítés egyik alappillére az életkornak megfelelő munkatevékenység biztosítása.

Létjogosultságát igazolja, hogy- a munkára nevelés feltételei nagymértékben megegyeznek a játékhoz szükséges szubjektív feltételekkel, olyan személyiségjegyek kialakulását, megerősítését teszi lehetővé, melyek elengedhetetlen feltételei az iskolai életre való megfelelésnek.

A gyermek éppúgy élvezzi a munkatevékenységet, mint a játékot. Gyakran nem is választható szét e két tevékenység. Ha a munkafolyamatokat játékos jelleggel, a gyermekek aktív tevékenységi, utánzási vágyára, önkéntességére építjük, ha minden egyes gyermek képességeinek megfelelő szintű feladatot kap, a munka pozitív élmény forrásává válhat. Sikerélményhez juttatja a gyermekeket, ezzel elősegítve önállóságuk, magabiztosságuk fejlődését, erősödését.

A jól szervezett, irányított munkatevékenységek nevelőértéke az alábbiakban nyilvánul meg:

- Önállóság, felelősségérzet, kötelességtudat fejlődése.
- Alkalmazkodó-, együttműködő készség fokozás.
- Községi kapcsolat alakítása, saját és mások elismerése.
- Szervezőkészség, bírálati - önbírlati készség fejlődése.
- A munkavégzéshez szükséges készségek, képességek, attitűdök, tulajdonságok kialakulása.
- Problémamegoldó gondolkodás, kreativitás fejlődése.
- Beszéd - kifejező - kommunikációs készség fejlődése.
- Szellemi és fizikai aktivitás növelése.
- Természet szeretete.

Munka jellegű tevékenységek

1. Önkiszolgálás:

Az önkiszolgáló tevékenység megismerése, gyakorlása, elsajátítása az egészséges életvitel kialakulásának alapozását szolgálja.

A beszoktatási időszakról arra törekszünk, hogy a gyermekek aktívan vegyenek részt a saját magukkal kapcsolatos alapvető munkavégzési folyamatokban. Természetesen játékos formába öntve. Mindhárom korcsoportnál nagy jelentőségű az önkiszolgálás, a testápolás, öltözködés, étkezés,

környezetgondozás, rendezés. A beszokott, érzelmileg viszonylag stabilizálódott gyermeknél már jelentkezik az igény ön maga kiszolgálására: maga választ játékot, maga terít, stb. Az óvodapedagógus adjon személyes mintát az eszközök használatához, és a munkafázisok sorrendiségének megismeréséhez. A részfeladatokban elért eredmény olyan örömforrássá válik a kisgyermekben, ami újabb próbálkozásra inspirálja. Természetes, hogy a gondozási teendő a felnőtt segítségével zajlanak, állandó kontroll, értékelés és buzdítás kíséretében. Az egyes gyermekek példája pedig vonzóvá válik a többiek számára is, vagyis beindul az önkiszolgálás mechanizmusa. Az önkiszolgáló tevékenységre fordított idő a fejlettségük növekedésével arányosan csökken.

2. A közösség érdekében végzett munka:

Az egyik legismertebb munkaforma az óvodában a naposi munka. Alkalmazására csak a középső csoporttól kezdve kerül sor, minden középső és nagycsoportos gyermeket be kell vonni. A naposok számának, feladatainak meghatározása a szervezés része. Tekintetbe kell venni a gyermekek életkorát, egyéni sajátosságait, terhelhetőségét. A naposi munka feladatait, a szabályokat, szokásokat a csoportokban kialakított szokások alapján az óvodapedagógusok határozzák meg.

3. Alkalomszerű munkák, és egyéni megbízatások:

A csoportszobát időszakonként át kell rendezni, egyes ünnepélyes alkalomra fel kell díszíteni.

A feladat megoldásában az óvodai dolgozók segítségére lehetnek a gyermekek: a munka akkor lesz nevelő hatású, ha a munkafolyamatot megbeszélik a gyermekekkel. Néhány részfeladatot önállóan is megoldhatnak: virágot hoznak, rajzokat készítenek, anyagot gyűjtenek, az élősarok számára stb. Hamar megszokják a gyermek, hogy az általuk használt játékeszközöket tartsák tisztán, becsülik meg azokat. Ha valamilyen kisebb játékeszközön kisebb hiba keletkezik, azt önállóan is képesek megjavítani. A nagycsoportosok már szívesen vállalkoznak a játékszerek lemosására, új játékeszközök készítésére.

Megkérhetjük a gyermekeket arra is, hogy nekünk segítsenek. Ennek több formája lehet: apróbb tárgyakat adnak át, helyettünk segítenek az óvodásoknak, minden olyan területen, ahol erre szükség van, megoldanak számukra nehezebben, de általuk könnyen teljesíthető feladatot, pl.: kisépregetnek olyan helyen, ahová csak ők férnek be. A nagyobbakat már komolyabb feladatokkal is megbízhatjuk pl.: rájuk bízhatjuk a hó elseprését, ha nem sok havat kell eltakarítani, tavasszal a homok összeprésését, a játékszerek ki és beszállítását. Ide sorolhatjuk az élősarok gondozását.

Az élősarok rendeltetése: a növények fejlődésének megfigyeltetése, a növénygondozással kapcsolatos, legelemibb ismeretek nyújtása, és készségek kialakítása a növénygondozási igény felébresztése.

A munka jellegű tevékenységekbe bevonjuk a családokat. Bemutatjuk munkahelyüket: környezet, üzlet megismertetésével. A családok hobbijának bemutatásán túl bevonjuk a barkácsoló szülőket az eszközök javításába, felújításába.

A kert ápolása, sok-sok élménnyel gazdagítja gyermekeink életét, éppen úgy, mint a családok kertjében végzett munkálatok megszervezése. Mindez segít feladattudatuk felébresztésében, kitartásuk megalapozásában, mivel minden dolognak rendszeres gondoskodásra van szükségük a fennmaradáshoz.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Az egyes munkafajták megismertetésénél, megszerettetésénél támaszkodjék a munka játékkal megegyező vonásaira, ugyanakkor fejlessze a munka sajátos jellemzőit.
- Olyan munkalehetőségek biztosítása, amelyben önként, önállóan, képességeik szerint

tevékenykedhetnek önmaguk és társaik érdekében.

- Biztosítsa a munka folyamatjellegét, s a gyermekek számára bármikor hozzáférhető munkaeszközöket.
- Biztosítson lehetőséget minden olyan munkafajta számára, mely a gyermeket érdekli, még akkor is, ha a tevékenységi vágya nincs összhangban a képességeivel.
- Adjon lehetőséget az önálló tevékenységként végzett alkalmi megbízások teljesítésére, az elvállalt naposi vagy egyéb munkákra, a környezet-, növény-, és állatgondozásra.
- A napirendben kellő idő álljon rendelkezésre a munkafajtákban való elmélyedésre, valamint arra, hogy minden gyermek egyéni tempójának megfelelően végezhesse tevékenységét.
- Az intézmény lehetőségeit figyelembe véve kapjanak olyan tartalmilag gazdag, változatos feladatokat, melyek által átélhetik a munka örömet, az eredményért vállalt erőfeszítés szépségét és nehézségét.
- Konkrét, reális, egyénre szabott értékeléssel segítse elő a gyermekek igény szintjének növekedését, önértékelésének alakulását, szem előtt tartva azt, hogy a folytonos visszajelzés motiváló, ösztönző, megerősítő tényezőként hat.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végén:

- Szeretnek a közösségben, a közösségért dolgozni, tevékenykedni.
- Munkavégzésükben önállóságra törekcsenek.
- A testápolással kapcsolatos munkafolyamatokat önállóan, szükség szerint végzik.
- Étkezés terén önállóak (eszközhasználat, önkiszolgálás).
- Az öltözködésre fordított idő fejlettségük növekedésével arányosan csökken.
- A csoportszoba játékait természetes módon tartják rendben, ügyelnek a kiszolgáló helyiségek rendjére is.
- Alkalmi munkák esetén bonyolultabb feladatot is szívesen teljesítenek, az önálló átgondolást igénylő tevékenységeket is azonnal elvégzik.
- Közösségi munkák terén a fokozottabb önállóság mellett jelentkezik az esztétikai igényesség, a munkafolyamatok részletesebb átgondolása, elvégzése.
- Természetessé válik a fiatalabb gyermekek segítése.
- A növénygondozásban folyamatosan részt vesznek, az udvar rendben tartásában az évszaknak megfelelően segédcsenek.

3. A külső világ tevékeny megismerése

A tevékenység célja:

- A közvetlen és tágabb környezet felfedezése során a gyermekek pozitív érzelmi viszonyának kialakítása a természeti - emberi - tárgyi világ értékei iránt, a természetet szerető és védő, környezettudatos magatartás megalapozása.
- A gyermeki személyiség teljes kibontakoztatása, (érzelmi, testi, értelmi) harmonikus fejlesztése.
- A valóság felfedezése (vagy a teremtet világ felfedezése) során pozitív érzelmi viszony, a természet értékei, szépségei és problémái iránt fogékony, nyitott személyiség kialakítása.
- A gyermek életkorának megfelelő eligazodás az őt körülvevő világban.
- Tanulják meg, hogyan élhetünk Földünk értékeit védve, hogyan becsülhetjük meg az Istentől kapott életet, a sajátunkét, másokét, az állatokét, és a növényekét is.
- A gyermekek környezettudatos viselkedésének megalapozása, alakítása.

Feladata:

- A közvetlen érzelmi kapcsolat megteremtése a gyermek és szűkebb-tágabb környezete között.
- A környezet megismerése során a teremtett világ, benne a növény és állatvilág szeretetére és védelmére nevelés.
- Életkori sajátosságoknak megfelelően a természet megtapasztalt védelmén keresztül ismerje meg a gyermek az őt segítő szülők, óvodapedagógusok, egyházi emberek, szülőföld, haza, hazaszeretetét, a népi, helyi, családi hagyományokat, melyben szent a föld, kincs a természet és állatvilág, a nép szívéből fakadó szokásrend, a kezéből kikerült tárgyi érték, s szent az a szellemi, lelki ajándék, amelyekért naponként hálát ad.
- A napi életet átható tudatos megmutatás, rácsodálkozás, megalapozza a gyermek természet iránti szeretetét, tisztaságának, szépségeinek védelmét, a Teremtő munkájába való bekapcsolódását, az őt körülvevő világvédelmét és fenntarthatóságát.
- A környezet formai mennyiségi, nagysági, térbeli és számossági volta a gyermeket gondolkodás felé hajtja. Megfigyelésekkel és tapasztalatok egész láncolatával ítélőképesség, tér-, sík és mennyiségismeret alakítása.
- Megtanítjuk őket a helyes, tudatos energiafelhasználásra, a szelektív hulladékgyűjtésre, környezet és madárvédelemre.
- Segítse elő az óvodapedagógus a gyermekek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában.

A nevelési folyamatban:

A környezeti nevelés témái az óvoda, az óvodai környezet sajátosságaihoz igazodjanak, hogy a gyermekek az őket közvetlenül körülvevő világot érzékeljék elsősorban. Megismerési vágyukat valamilyen élményhez kapcsolódva keltsük fel, ne elvont ismereteket sulykoljunk a gyermekekbe. A gyermekek minden esetben cselekvő módon fedezzék fel környezetüket, és olyan tapasztalatok birtokába jussanak, amelyek a környezetben való, életkoruknak megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek.

Szűkebb környezetükön túl, ismerjék meg a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, tanulják meg ezek szeretetét, védelmét.

Környezeti nevelés során a mozgásos játékokra és az érzékszervi megtapasztalásra építünk, melyek az óvoda egész napos tevékenységében érvényesíthetőek.

Hangsúlyt fektetünk arra, hogy amit csak lehet, a természetben, élőben, saját tapasztalataik útján figyeltesünk meg a gyermekekkel. Így pl. a járművekről, a gyalogos- és tömegközlekedésről a séták, kirándulások, utazások alkalmával van módjuk ismereteket szerezni.

Fontosnak tartjuk, környezetünk élőlényeit, tárgyait megismertetni, tapasztalatokat szerezni róluk, megcsodálni őket, személyes kapcsolatba kerülni velük, hogy közvetlen környezetünk élőlényei barátainkká váljanak. Így érhetjük el, hogy gyermekeink ne csak ismerjék, hanem szeressék is a természetet, hiszen amit szeretünk, azt nem bántjuk.

Fejlesztő munkánk nevelési folyamatot jelent, mely valamennyi gyermeki tevékenységre kiterjed (játék, munka, tanulás) és valamennyi nevelési területtel kölcsönhatásban áll. Helyi adottságaink alapján, pedagógiai programunk a környezeti nevelést kiemelten kezeli, így meggyőződésünk, hogy annak helyet kell kapnia minden nevelési területen. Legfontosabbnak a témák érzelmi megközelítését tartjuk. Törekszünk arra, hogy a szűkebb, tágabb környezet, a valóság megismerése során pozitív érzelmi viszony alakuljon ki a természethez, élőlényekhez, emberi alkotásokhoz. Tanulják meg azok védelmét, megbecsülését, az értékek megőrzését.

Feladatok a természet - ember - tárgyi világ megismerésében, megszervezésében

A 3 - 4 éves gyermekek az óvoda elfogadása után ismerkedjenek az óvoda közvetlen környezetével. Ismerjék a felnőttek óvodai munkáját. Önálló vállalkozással járuljanak hozzá maguk is a környezetük ápolásához.

Szerezzenek tapasztalatot az óvoda környezetében fellelhető, megfigyelhető felnőtt foglalkozásáról (kereskedelem, építkezés, különböző intézmények).

Figyeljék meg az utcában élő állatokat, növényeket, a környezetben lévő esztétikai alkotásokat.

Az óvodás gyermekeknek legyen tapasztalatuk a betegellátás (orvos, védőnő) feladatairól. Ismerjék a baleset megelőzés számukra érthető feladatait.

Tudják megnevezni a testrészeket, ismerjék és gyakorolják azok tisztántartását. Ismerjék érzékszerveiket, azok funkcióját, védelmét.

Látogassanak el bölcsődébe, iskolába, beszélgessenek az ott szerzett tapasztalatokról. A gyermekek tudják bemutatni a család tagjait, otthonukat.

Látogassanak el szolgáltató üzletekbe, intézményekbe. Gyakorolják a helyes gyalogos közlekedést. A közlekedési morál megalapozása fontos szempontja a közlekedésre nevelésnek. Ismerjék a közlekedési eszközöket. A nem elérhetőket az IKT eszközök használatával, filmről vagy képről szemléltessük.

Figyeljék a napszakokat, gyakorolják az ahhoz kapcsolódó tevékenységeket.

Feladatok a természeti környezet megismerésében

Figyeljék meg az évszakok szépségét, színeit, jelenségeit, növényeit, az időjárást és annak változékonyságát. Keressenek összefüggést az időjárás és az emberek tevékenysége között.

Gyűjtsenek az évszakra jellemző terméseket, kavicsokat, leveleket, képeket, melyeket felhasználhatnak különböző tevékenységek során (pl. alkotó tevékenységeikben, matematikai tapasztalatszerzésben, stb.) Végezzenek egyszerű kísérleteket, rügyeztetést, hajtatót, csíráztatást. Gondozzanak floráriumot, ültessenek növényeket. Ismerjék meg az óvoda környezetében élő háziállatokat, madarakat, bogarakat. Hasonlítsák össze az ismert állatok környezetét, életmódját. Madárbarát óvoda révén megfigyelhetik az óvoda körül élő madarakat, azok életmódját, gondoskodhatnak téli etetésükről, egész éves itatásukról.

A kertgondozás során gyermek kerti szerszámokat használhatnak.

A vadon élő állatok természetes környezetét, életmódját könyvek, képek, ismeretterjesztő kiadványok, kisfilmek segítségével mutathatja be az óvodapedagógus.

Környezettudatos munkánk során fontosnak tartjuk a jeles napokról való megemlékezést:

Víz világnapja	március 20.
Föld napja	április 22.
Madarak, fák napja	május 10.
Környezetvédelmi világnap	június 05.
Állatok világnapja	október 04.

A tevékenység szervezeti formái

A gyermekek fejlesztése a 3-7 éves korosztály esetében közvetlen tapasztalat - és élmény- szerző udvari megfigyelések, kirándulások és séták alkalmával, differenciált bánásmód elve alapján, a cselekvő, felfedező tevékenységszervezés módszerével történik. A nevelőmunka hatékonysága érdekében a nevelési eljárások során a mit, mivel, mikor, hogyan és kivel kérdésekre épített fejlődést elősegítő tevékenységek kerülnek megvalósításra. Az óvodapedagógus által alkalmazott módszerek segítik a tanulási környezet megteremtését, a tanulás, az ismeret- és tapasztalatszerzés megvalósítását.

Az élmények egyeztetésére, az ismeretek rendezésére a gyűjtemények közvetlen rendezgetése, ill. az évszaki albumok összeállítása ad lehetőséget.

Évszakonként akár több alkalommal is sor kerülhet nagyobb túra, kirándulás, vagy erdei program szervezésére.

A mikrocsoportos foglalkoztatási forma kiválóan alkalmas a gyermekek szókincsének, nyelvi kifejezőkészségének fejlesztésére. Az óvodapedagógus minden gyerekre oda tud figyelni, minden kérdésre meg tud válaszolni. A gyerekek között erősödik a tapasztalatok megbeszélésének szándéka, a látottak folyamatos megbeszélése.

Az óvodapedagógus feladatai

- Folyamatosan biztosítsa a természetes környezetben történő tapasztalatszerzés lehetőségét, tegye lehetővé a környezet tevékeny megismerését.
- Biztosítson változatos tevékenységeket a tapasztalatszerzés, élménygyűjtés, fel fedezés során.
- Védett természeti környezetben (Nagyerdő, Vekeri - tó, Fancsika, Erdőpuszta, Hortobágy) felfedező jellegű, játékos programokon, komplex cselekvésen keresztül ismertesse meg a gyerekeket a természettel, a természetvédelem fontosságával.
- Olyan viselkedésformák gyakoroltatása, amelyek segítségével elsajátíthatják az élő természet megfigyelésének módját.
- Olyan ökológiai szemléletmód kialakítása, amely lehetővé teszi a „természetben mindenre szükség van” illetve „nincsenek káros és hasznos élőlények” elvek elfogadását.
- Segítse elő a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában.
- Olyan aktivitás kialakítása, amelyben legfontosabb elv az élet védelme és tisztelete.
- A gyermekek közötti kapcsolatok erősítése, együttműködési készségük fokozása.
- Az óvoda felnőtt közössége munkahelyi életmódjával és munkájával nyújtson pozitív példát a környezet tudatos magatartásra, az ökológiai szemlélet formálásra, megalapozására.

A fejlődés várható eredményei óvodáskor végén:

- A gyermekek tudják személyes adataikat
- Tudnak gyönyörködni az évszakok szépségében és különbséget tenni azok között.
- Felismerik az öltözködés és az időjárás közötti összefüggéseket. Felismerik a napszakokat.
- Ismerik környezetük állatait, növényeit, azok gondozását és védelmét.
- Ismerik a környezetükben lévő intézményeket, szolgáltató üzleteket, esztétikai alkotásokat.
- Ismerik a közlekedési eszközöket, gyakorlottak az elemi közlekedési szabályok betartásában.
- Tudnak tárgyakat, jelenségeket, élőlényeket összehasonlítani, feltűnő összefüggéseket felismerni, hiányzó részeket kiegészíteni.
- Ismerik a környezet megóvásának legfontosabb szabályait (pl. elzárják a víz- csapot, hogy feleslegesen ne folyjék a víz, ismerik a szelektív hulladékgyűjtés szabályait).

3.1 Matematikai tartalmú tapasztalatok

A tevékenység célja:

- Játék vagy más tevékenység közben tapasztalatszerzés a környező valóság fontos jellemzőiről, a formai és mennyiségi viszonyokról, miközben a gyermekek többször megélhetik a felfedezés, rátalálás, a tudás örömét.
- A környezet megismerése közben szerezzenek matematikai tartalmú tapasztalatokat, ismereteket, majd az így megszerzett tapasztalatokat képesek legyenek tevékenységeikben

alkalmazni.

- Ismerjék fel a mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyokat.
- Alakuljon ítélőképességük, tér-, sík-, és mennyiségsszemléletük.
- Logikus gondolkodás fejlesztése

A tevékenység feladatai:

- 3-7 éves korban tervezhető jellegzetes tartalmak biztosítása
- A gyerekek kommunikációs készségének fejlesztése a közvetlen tapasztalatszerzés során.
- A tevékenység szervezeti formáinak biztosítása.
- Az elemi ok-okozati összefüggések felismertetése.

Jellegzetes tartalmak biztosítása:

Matematikai fogalmakkal a mindennapi életben folyamatosan találkozik a gyermek, így szinte természetes módon ismerkedik meg velük. A matematikai kifejezések először passzív szókinccsé válnak, később azonban egy részük beépül beszédükbe.

A matematikai nevelés során fontos alapelv, hogy a tárgyak, jelenségek tulajdonságai közé tartoznak a formai, mennyiségi jellemzők is. A környezet változásainak megfigyelése el sem képzelhető matematikai ismeretek nélkül. Tehát nem célszerű merev didaktikai egységként elkülöníteni a nevelés komplex feladatkörében. Minden matematikai fejlesztő tevékenység integrálható a megfigyelésre szánt jelenség, ill. tárgy tapasztalati rendszerébe.

A 3-4 éves korú gyermekek matematikai nevelése terén elsődleges feladat a matematikai kíváncsiság és érdeklődés kibontakoztatásának segítése, a matematikai szemlélet és beállítódás megalapozása. A matematikai tapasztalatszerzés a közvetlen környezet tárgyaitak tulajdonságaival történő ismerkedést szolgálja, közvetlen tapasztalás útján.

Ajánlott témakörök:

- Tapasztalatszerzés környezetünk tárgyairól (felismerés, megnevezés, szín- egyéb tulajdonságok szerint)
- Viszonyfogalmak gyakorlása (több- kevesebb, kisebb- nagyobb stb.)
- Téri viszonyok tapasztalása (testséma, mozgások, alacsony- magas, hosszabb- rövidebb)
- Tapasztalatok komplex gyakorlása

5-7 éves korban az iskolába lépéshez szükséges tapasztalatok megszerzése, részképességek, műveletek, szokások elsajátítása a feladatunk.

Ajánlott témakörök:

- Tapasztalatszerzés a környezet tárgyairól, azok tulajdonságairól.
- Téri viszonyok tapasztalása, irányok és helyzetek pontos megnevezése
- Tér- és síkbeli kiterjedések
- Tér- és síkmértani formák

A gyermekeket körülvevő környező valóság mennyiségi és térbeli viszonyai, formái természetes napi szituációkban megfigyelhetőek. Tevékenykedés közben a megismerő képességek fejlesztése szinte észrevétlenül megvalósítható. Játék - és szabadidőben folyamatosan létrejöhetnek olyan szituációk, melyek alkalmasak matematikai tartalmak közvetítésére, ha az óvodapedagógus képes az adódó lehetőségek felismerésére és kiaknázására.

A komplex tevékenységek alkalmat adnak arra, hogy a korábban mozaikszerűen megszerzett

benyomásokat rendszerezünk, a megfigyelések, tapasztalatok körét szélesítjük és mélyítjük, a spontán tanultakat rögzítjük.

A gyermekek természetes környezetben végzett megfigyeléseik alkalmával vegyék észre, hogy a tárgyak, személyek, halmazok összehasonlíthatóak, szétválogathatóak tulajdonságaik szerint, ill. saját szempontok alapján. Végezzenek sorbarendezést, megnevezett mennyiségi tulajdonságok, felismert szabályok szerint.

A számfogalom megalapozására végezzenek mérési, összemérési feladatokat mennyiségekkel, halmazokkal, különböző egységekkel. Játékos szituációkban számoljanak, bontsanak, mennyiségfogalmuk egyéni fejlettségétől függően a 6-10-es számkörben mozogjon.

A gyermekek szerezzenek tapasztalatokat a geometria körében, a gömbölyű és szögletes formákról, érzékeljék ezt testükön, tárgyakon. Jussanak el a geometriai formák felismeréséig. Alkossanak síkban is szabadon, szerezzenek tapasztalatokat síkmértani formákról, fedezzék fel a rész-egész viszonyát.

A tükörrel való tevékenység, mozgások tükör előtt fontos feltételét képezik a téri percepció kialakításának. Fedezzék fel a tükörkép, szimmetria érdekességét, játszanak sokat a tükörrel. Minden alkalmat meg kell ragadni a fejlesztésre, hogy a gyermek egyaránt jól tájékozódjék térben és a síkban ábrázolt világban.

A tevékenység szervezeti formái:

A komplex matematikai tevékenységeknek vagy kötetlen kezdeményezéseknek minden esetben támaszkodnia kell a gyerekek ötleteire, igényeire, aktuális élményeire. A matematikai képességek fejlesztését játékosan, játékba építetten szükséges megvalósítani. A komplex matematikai tevékenységek során kerüljön sor matematikai tartalmú szabályjáték eljátszására. A foglalkozás vagy kezdeményezés felépítését előre átgondoljuk, de elképzelésünket minden esetben befolyásolja a gyermekek érdeklődése, részképességeinek fejlettségi szintje. A játékokat és szabályjátékokat a fejleszteni kívánt részképességeknek megfelelően célszerű válogatni.

Az óvodapedagógus feladatai

- Biztosítson olyan eszközöket és tevékenységeket, amelyek felkeltik a gyermekek érdeklődését, és természetes élethelyzetekben lehetővé teszik a matematikai tapasztalatok és ismeretek megszerzését.
- A képességek fejlesztését játékosan, játékszituációkba ágyazva szervezze.
- A foglalkozásokat, kezdeményezéseket úgy tervezze, hogy azokban a motiváltság és a részképességek fejlettségi szintje legyen meghatározó.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végén

- A gyermekek képesek elemi problémák meglátására és megoldására, felébred bennük a felfedezés, tudás öröme.
- Tudnak térbeli kiterjedéseket vagy mennyiségeket összehasonlítani, ill. meg adott szempontok alapján létrehozni.
- Képes tér- és síkbeli formák, alakzatok reprodukálására.
- Környezetükben felismerik az alapvető geometriai formákat.
- Tudnak cselekvéssel mennyiségeket létrehozni, megszámlálni, hozzászámlálni, elvenni, csökkenteni, növelni.
- Képes a halmazokat különböző szempontok szerint csoportosítani, szétválogatni, sorba rendezni.
- Helyesen használják 20 -ig a tő-, és sorszámneveket.
- Ismeri a pár fogalmát, tud párosítani 10-es számkörben.
- Értik és helyesen használják a térbeli viszonyokat jelentő névutókat.

4. Verselés, mesélés

A tevékenység célja: A gyermekek érzelmi, értelmi és erkölcsi fejlődésének segítése, mese- és vers élmények nyújtásával pozitív személyiségjegyek megalapozása

A tevékenység feladatai:

- Igényes irodalmi anyag összeállítása.
- A napi játékos mozgásokkal összekapcsolt mondókázás, verselés, mesélés biztosítása.
- Az irodalmi élmény feldolgozásának biztosítása bábjátékkal, dramatizálással, dramatikus játékokkal (szituációs-, mimetikus-, drámajáték).
- A gyermekek nyelvi képességeinek fejlesztése.

Igényes irodalmi anyag összeállítása:

- Nyelvileg tiszta és esztétikailag értékes mesét, verset halljanak a gyermekek.
- Az irodalmi művek kiválasztásában érvényesüljön a pedagógiai, pszichológiai és mód- szertani tudatosság.
- Az óvodapedagógusok a népi, a klasszikus és a kortárs irodalmi művekből egyaránt válasszanak.
- Jelenjenek meg az óvodáskorú gyermek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi - népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi.
- **A 3-4 évesek** versanyagát népi mondókákból és legismertebb költőink ritmikus, zenei hatású, játékos verseiből állítsa össze az óvodapedagógus. A mesék cselekménye egy- szerű, érthető legyen, ritmikus ismétlődések jellemezzék. (állatmesék, halmozó- és láncmesék)
- **A 4-5 évesek** meséi már lehetnek többfázisos szerkezetű állatmesék, népmesék, dramatikus népszokások, realiztikus mesék. Kapjanak helyet a magyar klasszikusok és a mai magyar írók modern meséi is. A mondókázás anyagát a népi mondókák, névcsőfolók, kiolvasók alkotják. Szerepeljenek klasszikusok és mai magyar költők ritmusélményt nyújtó versei.
- **Az 5-7 éves** kor a mesehallgatás igazi ideje. Az állat- nép-és realiztikus meséken át épüljenek be a klasszikus tündérmesék és műmesék a gyermekek mesetárába. A folytatásos meseregényeket nagy örömmel, izgatott várakozással hallgatják. E kor vers anyaga gazdagodjon lírai versekkel, mivel ebben a korban már megértik a költői képek érzelmét. Ismerjenek meg olyan közmondásokat, amelyeket a környezet gyakran hangoztat.

A mesélés, verselés gyakorlata

Kezdetben a gyermek a befogadó és az óvodapedagógus az előadó. A mesehallgatáskor a gyermek a mesélővel személyes kapcsolatban, biztonságban érzi magát, a játéktevékenységhez hasonlóan elengedhetetlen intim állapotában, eleven belső képvilágot jelenít meg.

A simogatók, tapsoltatók, lovagoltatók ritmusa, lüktetése, egyszerű szövege nyugtatóan hat, s kielégíti a 3-4 éves korban oly nagy jelentőségű testi kapcsolat iránti gyermeki igényt.

Az óvodapedagógus teremtsen minél több lehetőséget a mondókák, versek korai meg- kedveltetésére, de soha ne keltse ez a gyakorlás érzetét.

A vers játék a nyelvvel, a szépen hangzó beszéddel. Mondani kell és nem tanítani!

Az óvodapedagógus mindennap kezdeményezzen verset, mesét valamilyen formában - reggel, délelőtt, alvásidőben vagy délután - a gyermekek életkori sajátosságainak figyelembevételével. Ehhez elengedhetetlen a megfelelő hangulat, nyugodt körülmények megteremtése.

A gyakori ismétlést, a mese többszöri feldolgozását kedvelik a gyerekek, erre legyünk tekintet- tel.

Minden ismétlés **én - erősítő** hatású.

Az előadásmód fő szabálya a szöveghűség és a beszéd zenei elemeinek érvényesítése.

Fontos, hogy a gyermekek eljátszhassák a mesét, ill. megjeleníthessék a különböző mesealakokat. A nagycsoportos korú gyermekek bábozzanak, dramatizáljanak minél több alkalommal a fiatalabb társaiknak is. A dramatizáláshoz szükséges jelmezeket, kellékeket közösen készíthetik el, felhasználhatják hozzá a csoportban összegyűjtött régi öltözeteket, kalapokat, kendőket. Próbálkozzanak új mesék kitalálásával.

Az óvodapedagógus a meseszereplők jellemző tulajdonságai alapján keressen olyan közmondásokat, amelyekkel meg tudja erősíteni a mese erkölcsi mondanivalóját.

Nyelvi képességek fejlesztése

Leghatásosabb eszközei a mese, vers és dramatikus játékok. Általuk sajátítják el a gyermekek a helyes artikulációt, tiszta beszédhallást és a nyelvtanilag pontos beszédet.

Az irodalmi nevelés akkor éri el fejlesztő hatását, ha a gyermek, mint befogadó előadóvá válik, s az élmény a gyakorlás hatására megjelenik játékában, nyelvi kifejező képességében és egyéb esztétikai területeken is.

Az óvodapedagógus feladatai

- Az irodalmi anyag igényes kiválasztásánál, amellet, hogy az óvodában a népi, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van, vegye figyelembe a gyermekek életkori sajátosságait, érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlettségét.
- Teremtse meg a meséléshez, mesehallgatáshoz szükséges körülményeket, feltételeket.
- Teremtsen minél több lehetőséget mesék, versek, mondókák bemutatására, felidézésére.
- A gyermekek önkifejezését segítve, biztosítson lehetőséget a saját vers- és mesealkotásra.
- Az óvodapedagógus előadásmódjával és szemléltető eszközeivel is tegye szemléletessé a mese- és versehallgatást. (Mesekönyvek, művészi értékű képek, bábfigurák, díszletek, a természet tárgyai stb.)
- Jól dramatizálható mesékhez folyamatosan biztosítson különféle szimbolikus eszközöket, kellékeket, hogy a gyermekek bármikor eljátszhassák a mesét, amikor csak kedvük van hozzá.
- Törekedjék arra, hogy minden gyermek váljék előadóvá egy-egy irodalmi alkotás reprodukálása során.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végén

- A gyermekek szívesen ismételtetik a verseket, mondókákat.
- Várják, igénylik a mesehallgatást.
- Figyelmesen, csendben végig hallgatják a meséket, verseket.
- Szívesen mesélnek, báboznak, dramatizálnak a kisebb gyermekeknek és maguk szórakoztatására is.
- Felismeri a mese és a valóság közötti különbséget
- Képes történeteket, meséket kitalálni, elmondani, a megkezdett történetet befejezni.

5. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

A tevékenység célja:

- A közös éneklés, játék örömeinek megéreztetése, megszerettetése, amely fejleszti a gyermekek zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát.
- A zene befogadását segítő képességek megalapozása (zenei hallás, ritmusérzék stb.)

A tevékenység feladatai:

- A felhasznált ének-zenei anyagok igényes, életkornak megfelelő kiválasztása.
- A 3-7 éves korban tervezhető ének-zenei tartalmak biztosítása.
- Zenei képességek fejlesztése mondókákkal, gyermekdalokkal és zenei-készség fejlesztő játékokkal.
- A gyermekek zenei hallásának, ritmusérzékének, érzékelési készségének, harmonikus, szép mozgásának fejlesztése.

Zenei anyag igényes válogatása:

Az ének-zenei nevelés során a gyermekek mondókákat, énekes játékokat, művészi igénnyel megkomponált gyermekdalokat ismerjenek meg.

A zenei anyag kiválasztása és feldolgozása az óvodákban használt, zenei nevelést segítő szakirodalom (Forrai Katalin: Ének az óvodában) valamint a magyar népdalok, mondókák, gyermekdalok világa alapján történik.

A válogatás szempontjai:

- A gyermekek által tisztán kiénekelhető hangterjedelem. Az aktuális érzelmi állapot.
- A játékszabályok áttekinthetősége.
- A térformák és a mozgásanyag változatossága.

Ének-zenei tartalmak biztosítása

A 3-4- éves gyermekek

- ismerjenek meg 6-8 mondókát és 10-15 énekes játékot (2/4 ütemű), melyekben negyed és páros nyolcad ritmusok is vannak.
- Érzékeljék változatos, utánzó mozdulatokkal az egyenletes löktetést. Egyenletes mozgás lehet: utánzó mozgás, játékhoz kapcsolódó mozgás, járás (kézfogással és a nélkül, később körbejárás)
- Az óvodapedagógus minél több zenei élményt közvetítsen énekes előadásával! A különböző tevékenységekhez minél gyakrabban kapcsoljon zenehallgatási élményt.
- A gyermekek a jó hangulatú játékok közben közvetve szerzik meg a zenei készségeket, és ismerik meg a zenei alapfogalmakat.
- Sokoldalúan figyeljék meg a magas és mély hangok ellentétpárját, a halk - hangos különbséget.
- Ismerjék fel az egymástól erősen eltérő tárgyak zörejhangszínét, 2-3 hangszer hangszínét.
- Hallgassanak különböző jellegű, de legfőképp vidám dalokat az óvodapedagógus énekes, később hangszeres előadásában.

A 4-5 éves gyermekek

- 4-8 motívumból álló énekes játékokat, műdalokat énekelgessenek. (4-5 mondóka, 12-15 új dal)
Az európai és magyar dalok hangterjedelme dúr hexachord maradjon.
- A körjátékok közül már nehezebbeket is választhatunk. (szerepcserés, párválasztó, sor-szaporító)
- Énekeljenek közösen és egyénileg is.
- Érzékeljék a magas-mély relációt, szokják meg a kezdőmagasság átvételét.
- Ismerjék fel a tanult dalokat szöveg nélkül is.
- Váltakozva énekeljenek halkan, hangosan - énekeljenek párbeszédes dalokat.
- Figyeljenek meg zörejangokat, a ritmus- és dallamjátszó hangszerek hangszínkülönbségét s játékos formában egymáshangját is.
- Hallgassanak mese jellegű dalokat, népdalokat, műdalokat az óvodapedagógus énekes és hangszeres előadásában.
- Játsszanak kérdés - felelet játékot, érezzék az egyenletes lüktetést, a motívumok hangsúlyát és a dalok ritmusát.
- Gyakorolják a játékhoz tartozó térformákat (kaputartás, kifordulás, hullámvonal, stb.) és táncos mozgásokat (oldalzáró lépés, dobbantás, forgás, stb.)
- Használjanak többféle ritmuseszközt, melyet közösen az óvodapedagógussal készítenek el.

Az 5-7 éves gyermekek

- ismerjenek 4-7 új mondókát, 15-18 új énekes játékot, 3-4 műdalt.
- A tanult zenei anyaghoz találjanak ki szimbólumot, amit a zenepolcon helyeznek el. Ezek emlékeztetnek a tanult dalokra, és lehetőséget adnak az ismételésre, az élmények felidézésére.
- A dalok már szünetet és szinkópát is tartalmaznak.
- Az óvodapedagógus bonyolultabb játékokat is tervezzen, melyet a korosztály néptáncának is tekinthetünk. Variálja az énekes játékok mozgásanyagát olyan egyszerű tánclépé- ssekkel, amit a felnőtt utánzása révén követni tudnak. Alakítsanak változatos térformákat
- kettős kör ellentétes haladási iránnyal, páros sor, hullámvonal két csoportban, stb.
- A hallásfejlesztést segítő fogalompárokot kapcsolják össze. (pl. tempóváltoztatással, dallambújtatással, stb.)
- Pontosán hangoztassák az egyenletes lüktetést és a dalok ritmusát belső hallás alapján, éneklés nélkül is.
- Ritmusmotívumokhoz találjanak ki rögtönzött szöveget, dallamot.
- Emeljék ki a kettős lüktetést az ütem kezdőhangsúlyai szerint.
- Gyakorolják egyénileg a ritmushangszerek kezelését, az ügyesebb gyermekek kapjanak lehetőséget arra, hogy metallofonon vagy szintetizátoron játszhassanak.
- Szokják meg a könnyed, tiszta éneklést, és a bemutatott zene figyelmes hallgatását.

A tevékenység szervezeti formái

A zenei nevelés szervezeti formája kötetlen jellegű. Az ének-zene ugyanúgy napi tevékenység, mint a mesélés vagy ábrázolás, tehát ez a feladat sem korlátozható csupán a foglalkozások idő- tartamára. A különböző ritmushangszerek úgy legyenek elhelyezve, hogy a gyermekek számára egész nap elérhetőek legyenek, így a nap bármely szakaszában kezdeményezhetik, a ritmussal kísért éneklést. A gyermektánc a néptánc figurákkal való szabad mozgás örömet jelent, oly módon, hogy minden táncos alkalom az együttes mozgás örömet adja a gyermekek számára. A pedagógus által kezdeményezett tevékenységek összefoglalják, elmélyítik a gyermekek ismereteit, alkalmat adnak a képességek fejlesztésére.

Zenehallgatás

Az óvodai zenehallgatás célja, hogy a gyerek életkorához válogatott remekműveket, a nemes zene iránti érdeklődését felkeltve, bontakozó zenei ízlését formálja, s e döntő életszakaszban megalapozza.

Bármely dallam óvodai zenehallgatásra való alkalmasságát meghatározó legfőbb tényezők:

- műremek legyen,
- a zene és a szöveg szempontjából legyen a gyermek életkorához szabott,
- hangszeres daraboknál szigorúan vizsgálendő még az óvodai hangszereken való előadhatóság.

Az óvodás korú gyermek érzelmi nevelésében a zene döntő szerepet játszik. Az óvodapedagógusoknak gondosan ügyelni kell arra, hogy ez a zenével való befolyásolás sokrétű legyen: bejárja az érzelmi életük minden olyan tartományát, melyet a gyermeki ösztön érinteni képes.

Az óvodapedagógus feladatai

- Nyugodt légkörben, változatos módon keltse fel a gyermekek zenei érdeklődését.
- A nap minden szakában éljen a kezdeményezés lehetőségével. Kötetlen formában, spontán módon énekeljenek, mondókázzanak, fedezzék fel a zene csodálatos világát.
- A zenei tevékenységek, a közös éneklés, játék örömeinek megteremtésével a gyermekek érzelmvilágának gazdagítása.
- A megismert dalok, mondókák ritmusának visszaadásán túl kerüljön előtérbe a gyermekek spontán improvizációja, kreatív fantáziája.
- A zenei tevékenységeket minden esetben kísérje valamilyen mozdulat, mozgás, tánclépés, hangszeres kíséret stb.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végén:

- A gyermekek számára öröm az éneklés, tudnak közösen és egyénileg is tisztán, helyes szövegkiejtéssel énekelni.
- Szívesen játszanak énekes játékokat
- A bemutatott zenét érdeklődéssel hallgatják.
- Az egyenletes lüktetést, a dalritmust és az ütemhangsúlyt változatos mozdulatokkal és ütőhangszereken is kifejezik
- Megkülönböztetik és érzékeltetik a zenei fogalompárokat.
- Képesek ritmust, dallamot, mozgást rögtönözni.
- Alapvető mozgásokat, táncmozdulatokat esztétikusan végeznek.

6. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

A tevékenység célja:

- Igény kialakítása az alkotásra, az önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására.
- A rajzolás, festés, mintázás, kézimunka széles körű alapozása komplex pedagógiai módszerekkel.
- A gyermekek élmény- és fantáziavilágának képi, szabad önkifejezése.
- A gyermekek tér- forma- és színeképzetének gazdagítása, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítása.

A tevékenység feladatai:

- A gyermekek megismertetése a rajzolás, festés, mintázás és kézimunka különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival, az anyagok megismerésével, és az eszközök használatával.
- Biztosítsunk lehetőséget a mindennapos tevékenységek folyamán rajzolásra, festésre, ragasztásra, nyírásra, tépésre, hajtogatásra, kötésre, fűzésre, plasztikai munkákra, építésre, műalkotásokkal és népi kismesterségekkel való megismertetésre, környezetalakítására.
- Ismerkedés a népművészeti elemekkel, tárgyi környezettel, képzőművészeti alkotásokkal, azok elemzésével.
- A fenntartható fejlődés érdekében az anyagok újrahasznosítása, kreatív felhasználása.
- Az alkotó tevékenységekhez kapcsolódó verbális és nem verbális megnyilatkozások fejlesztése.

A nevelési folyamat jellemzői:

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka az ábrázolás különböző fajtái, a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének.

A művészet ismerete, szeretete már óvodáskorban elkezdődhet. A művészet nem más, mint a világ megismerése sajátos nézőponton keresztül, az egyéniség színeinek kibontakoztatása.

Fontos, hogy a gyermeket körülvevő környezet esztétikus, harmonikus, nyugalmat árasztó legyen, ugyanis az óvodapedagógus saját személyének és környezetének esztétikumával is a művészeti nevelés feladatait szolgálja. A csoportszobák miliője szintén hozzájárul a gyermekek esztétikai ízlésformálásához, ezért a díszítésük során törekszünk az esztétikus, ízléses dekorelemek felhasználására, melyek követik az évszakok és az ünnepek hangulati változásait. Az ábrázolási szándékot erősítik a különféle vizuális játékok / játék a festékekkel, festékfolttal, fröccsentés, csepegtetés, nyomhagyás /. Játékos gyakorlás közben ismerkedik a gyermek az anyagokkal, színekkel, a vizuális kultúrával, az esztétikum alapelemeivel. Ezekben a játékos tevékenységekben (pl. rajzolás, festés, gyurmázás barkácsolás, tépés, szövés, fonás, vágás, ragasztás stb.) nem a produktum, hanem a tevékenység öröme a cél.

Az alkotó tevékenységhez megfelelő méretű, minőségű eszközökre van szükség. Olyan helyet biztosítsunk, ahol van elegendő tér, s az alkotók köre védett a mozgásos tevékenységet végző gyermekektől. Teremtünk olyan, műhelyhangulatot, melyben a gyermek önként, örömmel kapcsolódik be az alkotó munkába. Elegendő időt biztosítsunk a gyermekek számára, hogy elgondolásaikat valóra válthassák.

A csoportszobákban rajz- gyurma- és barkács sarkot alakítsunk ki, ahol bármikor megtalálhatók az ábrázoláshoz és barkácsoláshoz szükséges eszközök, anyagok.

3-4 éves korban a vizuális nevelés lényege a játék. Nem várunk céltudatos tevékenységet. Ebben az életkorban fontos szerepe van a firkának, mert általa alapvető mozgástechnikai rögzítések történnek. A szándéktalan firka és a látszólag szándékos forma-firka időszakában nem tervezhető téma. Az ábrázolás próbálgatása eltérő méretű, többnyire nagy felületen valósul meg. A plasztikus munkák még kezdeti fokon, gyurkálással, egyszerűbb mintázási technikák alkalmazásával készülnek.

Későbbi életkorokban a gyerekek nagy része már leküzdi az alapvető technikai nehézségeket. Megnő a valósághű ábrázolás igénye. A gyermek belső mintákat követ, ábrázolása képzeletvezérlésű. (A valóságnak megfelelően rajzol, de nem úgy, ahogy látja őket, hanem azt adja vissza, amit tud róluk.) Ezért fő célunk a gyermekek belső szemléleti képének felszínre hozatala. Arra törekszünk, hogy a gyerekek motívumait élményeik felidézésével keltsük fel, hogy maga az élmény indítsa el az aktivitást. Az óvodás gyermek megfigyelésében természetes módon eleinte még a spontaneitás dominál, a

céltudatosságot és a tervszerűséget a felnőttnek kell képviselnie. Ebben az életkorban feladatunk a gyermeki alkotóképzelet elindítása, a spontaneitás és önállóság biztosítása, a gyermekek megismertetése a változatos kifejezési technikák alapelemeivel és eljárásaival, a feltételek megteremtése, képességeiknek legteljesebb kibontakoztatása.

A tevékenység szervezésekor fontos a zavartalan és sokoldalú tevékenykedtetés külső feltételeinek biztosítása. Olyan nyugodt "kuckókat" alakítunk ki, ahol a gyermekek a különböző eszközöket önállóan elővehetik és használhatják. A vizuális tevékenységek irányításánál mindig az ösztönzés eszközével élünk, s differenciált, egyéni fejlesztésre törekszünk. Fontos, hogy egyszerre csak egy technikát ismertessünk meg a gyerekkel, s fokozatosan bővítsük azok körét. Egy - egy technika elsajátítására biztosítsunk elegendő időt.

A gyermeknek legyen lehetősége szabad témaválasztásra.

Az óvoda épületét, a folyosókat, csoportszobákat a gyermekek által készített rajzokkal, festményekkel, plasztikai alkotással díszítjük. Évszakonként ovigalériát alakíthatunk ki, mely legyen a gyermekek ízlésformáló, szemet gyönyörködtető beszélgető helye.

Az óvodapedagógus feladata, hogy megadja a gyermeknek a legszebb élményt, a felfedezés szenzációját. Meg kell teremteni azt a lehetőséget, hogy együtt gyönyörködjön a gyermekekkel a felfedezett szépségben, hogy képes legyen újra és újra a felfedezésre. Fontos, hogy sok segítséggel megalapozza, képessé tegye a gyereket arra, hogy önállóan rá tudjon érezni a művészek esztétikai szépségére. Ezáltal az óvodapedagógus és a gyerek között olyan örömteli, inspiráló társas kapcsolat jön létre, melyet a művészetek mindig képesek megújítani, szépséggel ellátni.

Annak érdekében, hogy mindezt magasabb szinten tudjuk művelni, rendszeresen tárlatokat látogatunk, biztosítjuk a gyermekek számára, hogy személyesen is találkozzanak festő- képző- és iparművészekkel. Az óvodáskorú gyermekek részére meghirdetett tehetségkutató rajzpályázatokon, kiállításokon rendszeresen részt veszünk.

A tevékenység szervezeti formái

A rajzolás, festés, mintázás, kézi munka tevékenységei a mindennapi játékba integrálódnak. Az óvodapedagógus az ábrázoló tevékenységekre egész nap folyamán biztosítson teret, időt, lehetőséget. Egy héten egyszer tudatosan irányított / mikro csoportos/ tevékenységet szervezzen. Teremtse meg annak lehetőségét, hogy minden gyermek megalkothassa saját képi - plasztikai elképzeléseit.

A gyermekek manuális tevékenységei komplex formában jelenjenek meg a zenével, dallal, mesével, verssel, mondókaival a környező világ megismerésével.

Az óvodapedagógus feladatai

- Teremtse meg azokat a feltételeket, melyek a gyermekek képi - plasztikai kifejező nyelvének, ábrázoló - és konstruáló képességének fejlődéséhez szükségesek.
- Biztosítson változatos anyagokat és eszközöket.
- Spontaneitás és önállóság biztosításával indítsa el a gyermeki alkotóképzeletet.
- A különböző technikai eljárásokkal az ujjpercek differenciált mozgását, a csukló hajlékony mozgáskövetését segítse elő.
- Teremtse meg lehetőséget az esztétikus környezet felismerésére, óvására, alakítására. Igényesen formálja környezetét.
- A csoportszoba esztétikus harmóniáját és nyugalma természetes anyagok használatával, mértéktartó díszítéssel biztosítsa.
- A gyermekek munkáit gyűjtse és elemezze a további fejlődés és feladatok meghatározása céljából.

A fejlődés várható eredményei óvodáskor végén

- Tevékenyen részt vesznek, az őket körülvevő tér berendezésében, az alapvető térviszonylatok segítségével.
- Képesek a tárgyak térbeli kiterjedésének tapasztalati felismerésére, a főbb formai jellemzők megnevezésére.
- Élményeik, elképzeléseik megjelenítésében biztonsággal használják a képi kifejezés változatos eszközeit.
- Alkotásaikra jellemző a részletező formagazdagság, színek variálása. Szín használatukban érvényesítik kedvelt színeiket.
- Formaábrázolásuk változatos, képesek hangsúlyozni a fontos megkülönböztető jegyeket.
- Tudnak formákat mintázni elképzeléseik alapján. Fokozott önállósággal alkalmazzák a megismert technikákat.
- Életkoruknak és fejlettségüknek megfelelően ismernek népművészeti elemeket, szokásokat, hagyományokat, nemzeti szimbólumokat.

7. Mozgás

A tevékenység célja:

- A gyermekek természetes, harmonikus mozgásának, testi képességeinek fejlesztése, szabad kibontakoztatása, játékos formában.
- A fizikai állóképesség fejlesztése, a fizikai aktivitáson keresztül a szellemi aktivitás előkészítése, az értelmi struktúrák, szociális képességek fejlesztése, ön- értékelés, önbizalom növelése.
- A gyermekek térbeli tájékozódó képességeinek, valamint a személyiség akarati tényezőinek fejlesztése.
- Testséma fejlesztés- testrészek ismerete, a test koordinációjának alakítása, test- fogalom alakítása, laterális fejlesztése, dominancia erősítése.
- Az egészséges életvitel igényének kialakítása a gondozás és a rendszeres mozgás eszközeivel.
- A gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése.
- A gyermeket a legjobban fejlesztő, prevenciós, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazása.
- A mozgásigény kielégítése a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése.

A tevékenység feladatai:

- Mozgásfejlesztő játékok összeállítása
- A gyermekek mozgásszükségletének, mozgásigényének kielégítése.
- A gyermekek testi fejlődésének elősegítése, az egészség megőrzés, az egészséges életmód szokásainak kialakítása, az egészséges életvitel igényének alakítása.
- A gyermekek természetes mozgásigényének kielégítése, megfelelő mennyiségű és minőségű mozgásinger biztosításával optimális terhelésű játékos formában, de célirányosan, egészséges testi-szellemi és emocionális fejlődésük érdekében.

Testi képességük sokoldalú és arányos fejlesztése. Mozgások (természetes támaszgyakorlatok, atlétikai gyakorlatok) mozgásos és sport jellegű játékokkal a gyermekek anatómiai és élettani fejlesztése, erejüknek, ellenálló-, teherbíró-, alkalmazkodó-, állóképességüknek erősítése, kitartásuk, ügyességük, bátorságuk, gyorsaságuk fokozása.

- A prevenció és korrekció a szükséges esetekben a mozgás eszközeivel. Tartásjavítás lábtorna beépítése a mindennapos mozgásba
- szeretetteljes, derűs légkör kialakítása közben tájékozódás a gyermek lelki- testi-szellemi állapotáról
- A test ápolásának, gondozásának, az alapvető higiéniai szabályoknak a megismertetése.

A nevelési folyamat jellemzői:

A mozgás a gyermekek legtermészetesebb megnyilvánulási formája. Számukra az az igazán érthető és feldolgozható információ, amit játék, mozgás, tevékenység útján tapasztalnak meg.

A 3-7 éves korú gyermekek óvodai mozgásfejlesztése felöleli az aktív nagymozgásoknak, a mozgáskoordináció fejlődésének, és a finommotoros mozgáslehetőség tanulásának szakaszát. Jótékonyan hat a gyermeki szervezet növekedésére, álló- és teherbíró képességük fejlődésére, fontos szerepet tölt be az egészség megőrzésében, az egészséges életmód szokásainak alakításában.

Már 3 éves kortól lehetőséget biztosítunk a sokszínű, örömteli játékos mozgásokra, mozgásos játékokra, változó gyakorlási, ismétlési lehetőségekkel, támogatva ezzel a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatását.

A mozgás megszerettetése, a mozgásigény kielégítése az óvodai testnevelés fontos feladata, amit csak a helyesen megválasztott mozgásanyag változatos gyakoroltatásával érhetünk el. A megfelelő intenzitású, derűs légkörű testmozgás biztosítja a motoros képességek fejlődését, melynek egyre magasabb szintje, előfeltétele a bonyolultabb mozgások eredményes végrehajtásának, ezáltal a mozgásműveltség fejlődésének.

A nyugodt légkörű, játékban gazdag, kellő intenzitású **mindennapi testnevelés** nem csak a kondicionális és koordinációs képességek fejlődését biztosítja, hanem hozzájárul a gyermeki személyiség differenciált fejlesztéséhez is. A mindennapi testnevelés hatásának maximális kifejtéséhez szükségesek olyan objektív és szubjektív feltételek, melyek megsokszorozzák az eredményeket.

Az óvodapedagógus minden nap szervezzen mozgásos játékokat, melybe többek között a láb- és testtartást javító torna elemei is beépíthetők, prevenciós és korrekciós jelleggel. A mindennap megjelenő játékos, frissítő testmozgás illeszkedjen a csoport napi tevékenységéhez. Helyszíne lehet a csoportszoba, vagy az óvoda udvara. A zene motiváló erejét a mozgásos tevékenységek során is használja ki a pedagógus, a ritmus-, és ütemérzék-, hallásfejlesztés, mellett a zene a gyermekek hangulatát is pozitívan befolyásolja.

Fontos a megfelelő hely, idő és eszköz biztosítása.

Csoportszobáinkban, játékidőben a gyermekeknek lehetőségük van a kisebb- nagyobb teret igénylő mozgásos játékokra, eszközökkel, vagy anélkül. Elképzelésük alapján rendezhetik a teret, alakíthatnak ki kuckókat, bújhatnak, mászhatnak, kúszhatnak asztalok, székek között, alatt, ügyelve saját és társaik testi épségére. Legyenek a csoportszobában mozgásra ösztönző eszközök, pl. bilibo, egyensúlyozó félgömb, folyami kő készlet, dobozgólyaláb stb.), melyeket a gyermekek a nap során bármikor használhatnak.

Óvodánk **udvarán** megtalálhatóak a különböző méretű, funkciójú mászókak mellett, a trambulin, a mezítlás járda. Fontosnak tartjuk, hogy ezek mellett az eszközök mellett, mindig álljon a gyermekek rendelkezésére elegendő labda, ugrálókötél. Minden, ami az óvoda udvarán talál- ható (fák, bokrok, homokozó, játékeszközök), felhasználható a mindennapi mozgás feladatainak megvalósításához.

A spontán, szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységeket kiegészítik az **irányított mozgásos tevékenységek**, melyek sokoldalú mozgástapasztalathoz juttatják a gyermeket. Ez segíti a mozgásbiztonság fejlődését, valamint lehetőséget teremt a mozgásműveltség további fejlesztéséhez. A komplex testmozgások beépülnek az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is, miközben együtt hatnak a gyermek személyiségének – a pozitív énkép, önkontroll, érzelmszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás – fejlődésére.

Az irányított mozgásos tevékenységek során, az óvodapedagógus többféle tornaeszkővel ismertesse meg a gyermekeket, hogy megtanulják azok biztonságos használatát. Törekedjen a kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására.

Kezdetben az óvodapedagógus a nagymozgások fejlesztésére helyezze a hangsúlyt. Ismerkedjenek a futásgyakorlatokkal, ugrásgyakorlatokkal. /szökdelés, sorozatugrás, fellépés, leugrás/, dobásgyakorlatokkal, labdagyakorlatokkal, támaszgyakorlatokkal.

A talajtorna elemei is jelenjenek meg a játékokban, pl. hossz tengely körüli gurulás, gurulót- fordulás előre, hátra. A gyermekek játsszanak minél több egyensúlyozó játékot. Az óvodapedagógus mutassa meg a helyes mintát és igényelje a mozdulatok pontos, esztétikus gyakorlását. Később kapjon hangsúlyt az észlelés, az alakítás, formaállandóság mozgás közbeni fejlesztése, a finommotorika alakítása, és a mozgásos szabályjáték gyakorlati alkalmazása. Az óvodapedagógus minél gyakrabban tervezzen kisebb testrészekkel végzett mozgásokat, használjanak különböző kéziszereket. Legyen az óvodában minél több sportprogram, vetélkedő, ovifoci, verseny, stb.

A tevékenység szervezeti formái

A spontán- a játékban, azon belül a szabad játékban- megjelenő mozgásos tevékenységeknek, egészségfejlesztő testmozgásnak az óvodai nevelés minden napján biztosítunk lehetőséget, a gyermekek egyéni szükségleteit, képességeit figyelembe véve.

Az irányított mozgásos tevékenységet, testnevelés foglalkozást heti egy alkalommal szervezi az óvodapedagógus. Ennek helyszíne többnyire tornatermünk, de szorgalmazzuk a szabad levegőn való megtartását is.

A mindennapi testnevelés feladatait csoportszobában, udvaron végezhető mozgásos játékokkal, gimnasztikus feladatok végzésével oldhatja meg a pedagógus.

A zenére történő mozgás, gimnasztika, a szabadon szervezett énekes játékok szintén jól szolgálják a gyermekek mozgásszükségleteinek kielégítését.

A csoportok életmódszervezésében helyet kapnak a kirándulások, túrázások, séták, a közelebbi és távolabbi környezetben is.

Az óvodapedagógus feladatai

- Helyesen megválasztott mozgásanyag változatos alkalmazásával a mozgás és testnevelés megszerettetése, mozgásigény kielégítése.
- Sokszínű, változatos mozgásra inspiráló biztonságos környezet megteremtése. A sport- és manipulációs eszközök biztonságos használatának megismertetése mellett, a gyermekek önálló, szabad mozgásának biztosításával tegye lehetővé, hogy a mindennapi testnevelés örömet jelentsen a gyermekek számára.
- A mozgás beépítése természetes módon a gyermekek tevékenységébe csoport szobában és szabad levegőn egyaránt.
- Segítse, hogy a gyermekek megőrizték természetes mozgáskedvüket.
- Az irányított mozgásfejlesztés alkalmával teremtsen lehetőséget a tudatosan tervezett testedzésre, a gyermekek egyéni- és életkori sajátosságait figyelembe véve.
- Mozgásszint fejlesztése, mozgástapasztalatok bővítése gazdag és változatos gyakorlási lehetőségek biztosításával.
- Egészséges versenyszellem kialakítása.

A fejlődés várható eredményei óvodáskor végén

- A gyermekek szívesen mozognak, kitartóak a mozgásos játékokban.
- Kialakult a gyermekek nagymozgása, finommotorikája, egyensúlyérzékelése, koordinált mozgása.
- Kialakult mozgásemlékezete, testsémája, oldalisága, téri tájékozódása. Képes az irányokat megkülönböztetni.
- A mozgásos szabályjátékokban ismerik és betartják a szabályokat.
- Szeretik a szervezett mozgásos tevékenységeket. Képesek mozgásos szabályjátékot kezdeményezni, játszani irányítás nélkül.
- Ismeri és helyesen használja a sporteszközöket, ill. a testnevelési kéziszerket, a gyakorlatokhoz kapcsolódó kifejezéseket.
- Szeretnek futni, képesek 50-100 m-t kocogni.
- Egészséges versenyszellemmel rendelkeznek, szívesen játszanak egyéni és csoport versenyeket.

A tevékenységben megvalósuló tanulás

Cél: a gyermekek életkori szükségleteihez igazított tevékenységrendszer kialakítása, amely egyben fejlődésük záloga is. Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán és szervezett tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja.

A tevékenység célja: A gyermek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése.

A tanulás szervezésének elvei:

A gyermekek játékos természetéhez igazodó spontán **játékos tapasztalatszerzés** biztosítása.

A **kötetlen tanulás** kereteinek kiszélesítése, ill. a kötött és kötetlen tevékenységek tartalmi elemeinek ötvöztetése. Nem szűkülhet le az ismeretszerzésre, változatos tevékenységi formákban, szervezeti- és időkeretben valósuljon meg.

Komplexitás - az egyes tevékenységi formák, valamint az egyes műveltségterületek együttes megjelenése. A tanulás lehetséges formái játékba ágyazott

komplex tevékenységekben valósulnak meg, oly módon, hogy a gyermek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú (5–35 perces) csoportos foglalkozásokat tervezünk és szervezünk.

Az óvodapedagógus a felajánlott tevékenységben a differenciálás elvét érvényesíti. A gyermeknek további választási lehetőségei vannak (eszköz, technika, együttműködési forma). Az óvodapedagógus a felajánlott tevékenységekben is tekintettel van az egyéni szükségletekre, a fejlődési ütemre és eltérő érdeklődésre.

Az **utánzásos, minta- és modellkövetéses tanulásforma** előnyt élvez - minél több alkalma legyen a gyermeknek az utánzásra.

A **játékos, cselekvéses tanulás dominanciája** érvényesül, a megismerés ehhez párosul.

Élményszerűség - fontos feltétele a játékosság.

Együttes tevékenységek körének bővítése. Azon együttes tevékenység a leg- élményszerűbb, amely:

- kényszer nélküli,
- a gyermek önállóságára épít,
- a felfedezés lehetőségét biztosítja, a gyermek új iránti vágyát kielégíti,
- a gyermek mozgásigényét figyelembe veszi, kielégíti.

A tanulás tervezésének elvei:

- A gyermekek egyéni képességeinek, adottságainak figyelembevétele
- A fejlesztés céljának, feladatának, a választott tevékenységnek a megfogalmazása
- A fejlesztés didaktikai kereteinek rugalmas kezelése.

Az óvoda ünnepei, rendezvényei

Az óvodai ünnepek kulcsfontosságúak a nevelőmunkánkban - a szülőkkel való nyílt párbeszéd és szoros együttműködés legfontosabb színterei. Az ünnep - nyilvánossága miatt - lehetőséget nyújt az óvoda sajátos, egyéni arculatának megteremtésére. Alkalmas arra is, hogy a szélesebb nyilvánosság számára is megmutatkozzon a nevelőközösség.

Az ünnepek pedagógiai jelentősége:

Kiemeli az ünnep résztvevőit a hétköznapiakból, ezáltal nagyobb aktivitásra, kreativitásra ösztönöz. Az előkészületek során fokozott mértékben nyílik lehetőség a kooperáció és kommunikáció gyakorlására - mindez a közösségi érzés alakítását szolgálja. Sokféle tevékenységre ad lehetőséget (önálló elképzelések megvalósítása). Formálja az esztétikai érzéket.

Az ünneplést befolyásoló tényezők:

- Elegendő idő biztosítása az előkészületekhez:
 - A tervezésben jelenjen meg
 - Szülők és gyermekek bevonása
 - Az ünneplés időtartamának optimális megválasztása (ne legyen megterhelő a gyermek számára, várakozási- holt idő minimálisra csökkentése)
- A színhely gondos megválasztása:
 - Kerüljük a tömeget, a zsúfoltságot, mert ezáltal az ünnep elveszíti a varázsát
- Ünnepi körülmények megteremtése:
 - Közös ajándékkészítés, dekorálás
- Az eszközök legyenek esztétikusak, színesek, minden gyermek számára elérhetőek.

Az óvodai ünnepek, megemlékezések fajtái:

1. AZ ÓVODAI ÉLET HAGYOMÁNYOS ÜNNEPEI

Mikulás

Az ünnep célja: a Mikulás megszólítja a gyermekeket, reagál viselkedésükre, dicsér - a gyermek további fejlődése érdekében. Mindezt úgy teszi, hogy ne rontsa el a gyermek ünnepi kedvét.

Megrendezés módja: zárt körben.

Anyák napja

Az óvodapedagógusok és a szülők csoportonként közösen döntsenek év elején a megünneplés módjáról.

Évzáró

Minden csoportban nyilvános, a családok részvételével történik. A szervezési feladatok alapos átgondolása nagymértékben befolyásolja az ünnep sikerét, eredményességét. Csökkentsük a

hagyományos, színpadias szereplések időtartamát. Kapjon több teret az együttes játék, mese-dramatizálás, bábozás. Az ünnep ne legyen merev, túlfegyelmezett. Kövessük itt is a 3 - 7 éves gyermekek életkori sajátosságait.

Gyermekek név- és születésnapja

Rövid, bensőséges, zártkörű. Minden csoport alakítsa ki a saját hagyományait.

Ballagás

Az évzáróval együtt tartjuk. Rövid, de emlékezetes legyen. A mindenkori középső csoportosok búcsúztatnak, átveszik a „vándorbotot”, melyen a ballagó gyermekek neve szerepel.

2. NÉPHAGYOMÁNYHOZ KAPCSOLÓDÓ ÜNNEPEK

Karácsony

Legyen más, mint a családi ünnep! A hangsúlyt az ünnepet megelőző készülődésre helyezzük. Adventi hetek elnevezéssel a karácsonyt megelőző hetekben többféle programot szervezünk a gyerekeknek, illetve a szülőknek. Vendéglelőadókat hívunk, a nevelőtestület bábjátékkal lepi meg a gyermekeket, az ünnephez kapcsolódó dalokból, versekből, mesékből összeállított rövid műsort a családi kézműves délután megnyitójaként mutatják be a gyermekek családtagjaiknak. A téli szünet előtti utolsó héten közös óvodai karácsonyi ünnepségen kívánunk egymásnak boldog ünnepeket. A gyermekek aktualitást tükröző munkáiból, a csoportszobákat, folyosókat díszítjük, „Madárkarácsony” szervezése.

Kerüljük a világnézetre történő utalást.

Farsang

Jellegéből adódóan nagyobb nyilvánosság, jókedv jellemzi. A zsúfoltság elkerülése érdekében szülők nélkül, de más gyermekcsoportok bevonásával történjen. A jelmez egyetlen korcsoportban sem kötelező. Az ünnepi hangulat fokozása érdekében rendezhetünk „batyus bált”.

Húsvét

Az ünnepi előkészületre tevődik a hangsúly. Húsvéti kézműves délutánjainkon a szülők gyermekeikkel együtt készülhetnek a közelgő ünnepre, különböző kreatív tevékenységek, technikák alkalmazásával. Az ünnep utáni első napon felelevenítjük a locsolkodás szokását is.

3. NEMZETI ÜNNEPEK

Március 15.

Október 23.

Rövid megemlékezés formájában szervezzük. Az ünnepek társadalmi tartalmából annyi ismertetést közvetítsen az óvodapedagógus, amennyit az adott gyermekcsoport képes befogadni.

Főként a gyermekek érzelmeire hassunk - éreztessük meg a nap másságát (ünnepi öltözet, ünnepi ebéd, terítés, dekoráció).

4. HELYI SZOKÁSOKHOZ KAPCSOLÓDÓ ÜNNEPEK

Szüreti mulatság október

Empátia nap június

Mindkét rendezvény szervezése, lebonyolítása a családok bevonásával történik.

Tartalma: zenés műsor

táncház büfé tombola arcfestés

5. JELES NAPOK

Március 22.
Április 22.
Május 10.
Június 5.
Október 4.

Víz Világnapja
A Föld napja
Madarak, Fák napja
Környezetvédelmi Világnap
Állatok Világnapja

Sajátos feladatok

1. Differenciálás, személyes bánásmód

Olyan bánásmód mellyel érzékenységet mutatunk a gyermekek különbözősége iránt. Minden gyermek más és más, különböző adottságokat örökölnek a szülőktől, eltérő környezeti, ill. nevelő hatások érik őket, s ezek más személyiséggé formálják, alakítják őket. Differenciálás révén a gyermek a számára megfelelő nevelésben, oktatásban részesül, ezáltal teljesítménye fokozható, személyisége legoptimálisabban fejleszthető.

A differenciálás minden óvodapedagógusra kötelező érvényű. Célunk, hogy minden gyermek a maga módján, saját ütemében, képességei szerint tudjon fejlődni és kibontakozni. Egyéni bánásmódra minden gyermeknek szüksége van, annak is, aki sajátos – pozitív vagy negatív tulajdonságával nem hívja fel magára a figyelmet.

Az óvodapedagógus feladatai

- Biztosítsa minden gyermek számára a differenciált, egyéni bánásmód elvét.
- Teremtse érzelmi biztonságot nyújtó légkört, éreztesse támogató figyelmét.
- Biztosítsa, hogy a gyermekek saját képességeiknek, rá jellemző vonásaiknak megfelelően haladjanak, fejlődjenek.
- Vegye figyelembe a gyermek fejlődésében jelenlévő, és azt meghatározó érési folyamatot.
- Elfogadó, toleráns attitűd jellemezze az egyéni eltérésekkel szemben, a fejleszthetőséget mindenkor szem előtt tartva.
- Minden gyermekben keresse azt a képességet, készséget, mely alapja lehet a pozitív megerősítésnek, értékelésnek. Segítse, hogy a lehetőségekhez mértén, minden gyermek tűnjön ki valamiben.
- Nevelő- oktató munkájában minél több területen jelenjen meg a differenciálás, az egyéni bánásmód elve.

2. Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelése

2.1 Különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló:

aa) sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló, (Alapító okiratunk nem teszi lehetővé SNI-s gyermekek fogadását.)

ab) beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló,

ac) kiemelten tehetséges gyermek, tanuló,

b.) a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek, tanuló.

Célunk, hogy a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek léte, nevelése és fejlesztése illeszkedjen az óvodai nevelésünk egészébe. Szemléletünk alapja az előítéletektől, sztereotípiáktól mentes, a

gyermek egyéni fejlettségét szem előtt tartó, szeretetteljes, elfogadó attitűd, nevelői légkör. Az elfogadás azonban sohasem jelenthet passzivitást. Minden gyermekben meg kell találni azt a „pontot”, területet, képességet, készséget, mely kiemelhető, mely által személyisége a legoptimálisabban fejleszthető. Elengedhetetlen a pedagógus részéről az értő figyelem a gyermek irányába.

2.2 Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek

A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottnan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek. Problémáik leküzdhetők a környezettől kapott támogatásnak, illetve a korábbi kedvezőtlen környezeti feltételek módosulásának köszönhetően.

A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek közösségi életbe való beilleszkedését elősegítő rehabilitációs célú foglalkoztatásra jogosult, melyet az óvodai nevelés és/vagy a nevelési tanácsadás keretében kell megvalósítani.

Az óvodapedagógus feladatai

- Derítse fel a gyermek fejlődését veszélyeztető okokat. Ismerje meg a gyermekről alkotott szakvéleményt.
- Pedagógiai eszközökkel törekedjen a káros hatások megelőzésére, ill. ellensúlyozására.
- A lemaradások természetes módon történő fejlesztése sok mozgással, játéktevékenységgel.
- Növelje motivációjukat, juttassa sikerélményhez őket.
- Folyamatos segítségnyújtás és ellenőrzés.
- A gyermek önmagához mért fejlődésének értékelése.
- Szükség esetén a gyermek érdekében intézkedést kezdeményezzen.

Kiemelten tehetséges gyermekek

Az óvodai tehetséggondozás a tehetség-ígéreték megtalálásával kezdődik, majd a fejlesztés egyénre szabott módjaival folytatódik.

A gyermekek sokoldalú fejlesztése, a tehetséggondozás, ill. egyéni képességfejlesztés érdekében olyan **speciális foglalkozásokat** tervezünk, melyek tapasztalatokkal, készségekkel, jártasságokkal gazdagítják a gyermekek személyiségét. Régóta ismert pszichológiai tény, hogy egy közösségben minden gyermek egyéniség, speciális karakter: az egyik poéta, a másik filozófus, a harmadik képzőművész. Ily módon kiemelt feladat minden egyes gyermeknél a tehetséges vonások megkeresése, azok mielőbbi azonosítása, s a környezeti feltételek megfelelő alakításával azok fejlesztéséről való gondoskodás.

Az ingergazdag környezetnek fontos része van a képességfejlesztés területén, a tehetségre utaló kiemelkedő adottságok csak a gyerekeknek megfelelő környezeti hatások által fejlődnek képességgé, tehetséggé.

Az óvodapedagógus feladatai

- A gyermek személyiségének figyelembe vételével átlagon felüli adottságaik, kreativitásuk, motivációjuk felfedezése, személyiségük optimális fejlesztése, önmagukhoz mért tehetségük kibontakoztatása.

- Ismerje fel a gyerekekben rejlő „tehetség-csírákat”, egyénre szabott módon foglalkozzék a tehetség-ígéretes gyermekekkel.
- Lehetőséget ad a gyermeknek a tehetsége gyakorlására, biztosítja a szükséges személyi- és tárgyi feltételeket, fejleszti a gyermeket.
- Vonja be a szülőket a tehetségfejlesztő munkába, hiszen a tehetséggondozás a családokkal együttműködve valósít meg.
- Szociális hátrányok enyhítését szolgáló tevékenység
- A hátránycsökkentő tevékenység legfontosabb eleme a gyermek szociális háttérének, alapvető szükségleteinek, szokás-, és szabályrendszerének ismerete. Éppen ezért elengedhetetlen a családdal való szoros együttműködés.

Speciális foglalkozásaink célja:

Komplex képesség - és személyiségfejlesztés, a gyermekek iskolakészültségi szintjének növelése, szándékos figyelem és gondolkodás fejlesztése.

E foglalkozásoknak nincsenek - a többenél eredményesebben alkalmazható - módszerei. A különbséget a **fejlesztés ütemében és tartalmában** kell keresnünk.

Intézményünkben az alábbi területeken zajlik **speciális foglalkozások** megvalósítása:

Mozgás: E foglalkozások beiktatását az óvodai életbe különösen indokolja az a tény, hogy a mozgással való ismerkedést abban a korban kell elkezdni, amikor az élmények életre szóló emlékké vésődnek a gyermek érzelmi emlékezetébe, s ha ebben a korban avatott kezek ismertetik meg velük a mozgás örömét, a jó pedagógiai munka nyomai kitörölhetetlenül élnek bennük életük végéig.

Zenei nevelés: A zeneóvodai foglalkozások alapelve: élményszerű tanítással és következetes nevelői munkával, változatos módszerekkel és értékes anyaggal minden gyermek képessége fejleszthető és motiválható.

Közvetlen célja: zenei képességek fejlesztése, a zenei írás - olvasás előkészítése. Távlabbi, közvetett célja pedig az, hogy az óvodában elkezdett ének - zenei nevelőmunka segítse elő a zeneileg érzékeny, a zene iránt fogékony ember kinevelését.

Idegen nyelv: Idegen nyelvi foglalkozásainkon a gyermekek kommunikáció centrikus, irodalmi - zenei jellegű, játékos és manuális tevékenységek biztosításával sajátítják el az óvodáskorú gyermek számára fontos, érdekes ismeretanyagot

Célunk: A játék, játékoság, mint módszer révén a mindennapi élet eseményeihez kapcsolódva „belopni” az idegen nyelvek létezését a gyerekek tudatába.

Gyermekevédelem

A gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról szóló 1997. XXXI. törvény értelmében az óvodapedagógus kötelessége, hogy közreműködjön a gyermekvédelmi feladatok ellátásában, a gyermekek fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében.

A gyermekvédelem, a gyermeki jogok tiszteletben tartása óvodai nevelőmunkánk alapja. Meghatározza a nevelési attitűdöket és gyermekképünket. A gyermeket szeretetteljes gondoskodás, különleges védelem illeti meg. Óvodai nevelésükben a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására törekszünk, az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásával. Az óvoda valamennyi dolgozójának alapvető feladata, kötelessége a rá bízott gyermekek védelme, a pedagógia eszközeivel, módszereivel való megsegítése, támogatása.

Intézményünkben a megelőzés fontosságára helyezzük a hangsúlyt. Ennek alapja a családi nevelés és

az óvodai nevelés összhangjának megteremtése, a gyermek és családja alapos megismerése, a személyiségi jogok tiszteletben tartásával. A tudomásunkra jutott információkat, bizalmasan, a titoktartási kötelezettség megtartásával kezeljük.

Feladataink a gyermekvédelem területén:

- Gyermeki jogok, esélyegyenlőség biztosítása
- Bizalmon alapuló kapcsolat kialakítása a családokkal
- Támogató segítségnyújtás a családok számára a gyermekek nevelésével kapcsolatban

A gyermekek veszélyeztetettségének megelőzése és megszüntetése érdekében együtt- működünk a gyermekjóléti szolgálattal, a gyermekjogi képviselővel, valamint a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot ellátó más személyekkel, intézményekkel és hatóságokkal.

Szülők tájékoztatása a szociális alapon adható kedvezmények igénybevételi lehetőségei- ről, feltételeiről.

Gyermekvédelemmel kapcsolatos jogszabályi változások figyelemmel kísérése.

Óvodánkban a kedvező szülői háttérből és az intézmény működési jellegéből adódóan, évekre visszamenőleg nem adódott gyermekvédelmi feladat, de ez nem zárja ki annak potenciális lehetőségét.

„Minden gyermekben megvan a cselekvési vágy és a világmindenség megismerésének igénye, csak annak kibontakoztatását kell elősegíteni.”

Montessori

1sz. melléklet

Egészségnevelési program

Az egészség az Egészségügyi Világszervezet (WHO) megfogalmazása szerint a jó testi, lelki és szociális közérzet állapota, amely nemcsak a betegség és más testi-lelki zavarok hiányát jelzi, hanem jogot is az egészségre, a lehető legteljesebb jó közérzetre. Más szavakkal az egészség az emberi lény minden irányú biológiai, pszichológiai és szociális egyensúlyát és harmóniáját jelenti.

Az egészséges életmód kialakításában az egészségnevelés és az egészségügyi tájékoztatás, a tömegkommunikáció és az oktatás szerepe a legjelentősebb. Már a kisgyermekeknél törekedni kell a legszükségesebb egészségügyi ismeretek elsajátíttatására. A családi nevelés mellett, ebben jelentős szerepe van az intézményes nevelésnek is. Mivel az óvoda a kisgyermek életében többnyire a másodlagos szocializáció első színtere, így fontos feladata az óvodai nevelésnek az egészség fejlesztésére és az egészségkárosodás megelőzésére irányuló egészségnevelő tevékenység, az egészséges életvitel igényeinek alakítása.

Az egészség megvédésére, fejlesztésére a gyermekeket tehát kiskoruktól kezdve kell nevelni. A 3-7 éves kor rendkívül fontos a szokások alakítása és megerősítése szempontjából. Az élet ezernyi apró szokása ebben az életkorban mélyül el és szilárdan bevéődik.

Az egészségnevelés az óvodai élet valamennyi szakaszára vonatkozik. A mindennapok nevelőmunkájának szerves része, a gyermekek személyiségfejlesztése érdekében.

A gyerekeket értelmi szintjüknek, érzelmi sajátosságaiknak figyelembe vételével vezetjük be a saját testüknek és a test működésének megismerésébe, felfedezésébe. Megismertetjük velük az egészség megvédéséhez, megerősítéséhez szükséges tevékenységeket (helyes táplálkozás, testedzés, személyi higiéné, balesetek megelőzése).

Az egészségnevelési program területei

Egészséges környezeti feltételek biztosítása

Intézményünk a Nagyerdőn, csendes, a város zajától mentes természeti környezetben helyezkedik el. Gyermekek és természetbarát kialakítása révén ideális miliőt biztosít az óvodás gyermekek fejlesztésére. Biztosítja egészségük megőrzését, lehetővé teszi mozgás- és játékigényük kielégítését.

Helyes életritmus kialakítása. Gondozás, testi szükségletek kielégítése

A helyes életritmus kialakítása az egészséges testi és szellemi fejlődés alapfeltétele. Óvodánkban a helyes életritmust a hetirend mellett a napirend biztosítja, mely rugalmas, de a rendszeresen visszatérő ismétlődések érzelmi biztonságot adnak a gyerekeknek. Ez a stabilitás szilárd szokásokhoz vezet, azaz az időérzés, a rend, rendszeresség megértését jelenti.

A **gondozás** az óvodai nevelőmunka szerves része, melynek feladata a gyermek testi jólétének, egészséges fejlődésének biztosítása.

A gondozáshoz tartozik többek között:

Személyes higiéné, testápolás

Az egészség fő feltétele a tisztaság. A rendszeres testápolás hozzátartozik az egészség védelméhez. A helyes tisztálkodási szokásokat kisgyermekkorban gyakorlással kell kialakítani. A gyerekeket fokozatosan és folyamatosan, differenciált segítségadás mellett szoktatjuk az önálló tisztálkodásra.

A száj, illetve a fogak ápolására is kellő figyelmet fordítunk. A gyerekek az óvodába lépés után néhány hónappal már ismerkednek a helyes fogkefe használatával, fogmosási technikával. Évente egyszer fogászati szűrést szervezünk óvodásaink számára.

A területi védőnő havi rendszerességgel látogatja óvodánkat.

Öltözködés

A ruházat véd az időjárás viszontagságai ellen, megóv a sérülésektől és szabályozza a hőveszteséget. Fontos, hogy alkalmazkodjon az időjáráshoz, megfelelően a gyermek komfortérzetének, ne akadályozza a mozgásban, biztosítsa a bőr szellőzését.

Az öltözködés során számos lehetőség adódik a gyermek különböző képességeinek, készségeinek pl.: mozgáskoordináció-, térlátás-, testséma-, taktilis csatornák-, percepció fejlesztésére.

A fent említett tevékenységeken kívül rendkívül fontos a gondozási célokat szolgáló helyiségek (mosdó, WC, öltöző) tisztán tartása, fertőtlenítése, rendeltetésszerű használata.

A gondozási feladatok ellátásához napirendünk elegendő időt biztosít, és mindezt nyugodt, kiegyensúlyozott, türelmes légkörben végezhetik a gyerekek.

A korszerű, egészséges táplálkozás a növekedés és fejlődés egyik legfontosabb feltétele.

Gyermekkorban a tápanyagok nemcsak a játék, mozgás vagy egyéb tevékenység során felhasznált energiát pótolják, hanem a növekedéssel és fejlődéssel járó testépítést is biztosítják.

A gyermek gyomra kicsi, így egyszerre nagy mennyiségű táplálék befogadására nem képes. Ezért nagyon fontos, hogy megfelelő időközönként egyen a gyerek, és hogy a napi ételmet többszöri- napi ötszöri- étkezés során fogyassza el.

Az óvodai étkeztetés során igyekszünk kielégíteni az egészséges táplálkozás követelményeit. Heti étrendünk összeállításánál szem előtt tartjuk, hogy megfelelő arányban szerepeljenek a fő tápanyagok (fehérje, szénhidrát, zsír), ásványi anyagok, vitaminok, valamint a gyerekek életkori sajátosságait is figyelembe vesszük. A változatos, házas ízek, az ételek minősége és mennyisége nagymértékben hozzájárul a ránk bízott gyerekek egészséges fejlődéséhez.

Hetente 1- 2 alkalommal gyümölcs-, ill. zöldségnapot tartunk. Foglalkozások keretében új ízekkel, étel- és italfélesekkel ismertetjük meg a gyerekeket, akik maguk is részesei lehetnek egyszerűbb ételfelesek (vitamin- gyümölcssaláta) elkészítésének.

A mindennapok során igyekszünk örömetelivé tenni az étkezést, az ételek elfogyasztásához nyugodt, kellemes légkört, megfelelő időt biztosítunk.

Mozgás nélkül nincs egészséges élet, nincs harmonikus testi fejlődés. A mozgás életjelenség.

Kisgyermek számára különösen fontos az idejében elkezdett testgyakorlás, mert ebben a korban a gyermek fejlődése és a testmozgás a legszorosabban összetartozik.

Az óvodában a gyerekek mozgásigényének kielégítését, fejlesztését a testnevelési foglalkozások, mozgásos tevékenységek szolgálják.

A tornának, játékos mozgásoknak teremben és szabad levegőn, eszközökkel és azok nélkül, spontán vagy szervezett formában az óvodai nevelés minden napján lehetőséget biztosítunk.

Fontosnak tartjuk a különböző mozgásformák kialakítását, gyakorlását. Az új mozgásformák próbálgatása során a gyermek megtapasztalja, hogy mire képes, megismeri önmagát.

A gyermekek mozgásigényének kielégítését szolgálja óvodánkban a napi két alkalommal megtartott mindennapos testnevelés, a heti egyszeri testnevelés foglalkozás, valamint az udvari mozgásos tevékenység. A mozgásos játékokat sétákkal, kirándulásokkal egészítjük ki.

Programunkban megtalálhatók a különböző különfoglalkozások (foci, kötélugrás). Ezek mozgásfejlesztő, tartásjavító, edző tevékenysége szervesen kapcsolódik az óvoda napirendjéhez és a gyerekek fizikai terhelhetőségéhez.

A rendszeres mozgással az egészséges életvitel kialakítására szoktatjuk a gyerekeket, és mintát adunk a szülőknek is.

A mozgásos tevékenységek során a gyermek fizikailag megerősödik, és olyan tulajdonságokkal

gazdagodik, melyek az iskolai oktatás kezdeti nehézségeit- padban ülést, figyelem összpontosítást, sőt a közösségbe való beilleszkedést is- megkönnyíti.

Feladatainkat, céljainkat a családokkal együttműködve valósítjuk meg, hiszen a gyermekek fejlődését az óvodai nevelés és a családi nevelés együtt, egymást kiegészítve szolgálja.

ÉRVÉNYESSÉGI RENDELKEZÉS

A Nagyerdei Villa Óvoda módosított Pedagógiai Programjának érvényességi ideje:

..... napjától visszavonásig

A Nemzeti Köznevelési törvény értelmében a pedagógus a nevelőtestület tagjaként részt vesz az intézmény nevelési programjának tervezésében és értékelésében, indokolt esetben javaslatot tehet a program módosítására, melyet írásban nyújthat be az óvoda vezetőségének.

Előírás a programmódosítás kezdeményezésére:

A nevelőtestület 50 % + 1 fő írásbeli előterjesztést tesz az óvoda vezetőségének.

A módosítás indokai lehetnek:

A program beválás vizsgálatakor megfogalmazott hiányosságok pótlása, módosításra tett javaslatok jóváhagyása

Fenntartói elvárásoknak megfelelő feladatváltozás

Jogszabályban történő változások

Vezetőváltás

Az intézmény Helyi Nevelési Programja megtalálható:

1 példány az óvodavezetői irodában, csoportszobákban, könyvtárban.

LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

A Nagyerdei Villa Óvoda nevelőtestülete:

... %-os arányban, a 2023. 08. 25. napján kelt nevelőtestületi határozat alapján, a módosított Pedagógiai Programot elfogadta.

Kelt: Debrecen,
nevelőtestület képviselőjében

A Nagyerdei Villa Óvoda Pedagógiai Programját az intézmény vezetője jóváhagyta.

Kelt: Debrecen, PH

..... óvodavezető aláírása

A Nagyerdei Villa Óvoda Pedagógiai Programjával a fenntartó egyetért.

Kelt: Debrecen,.
PH

..... fenntartó aláírása

A Nagyerdei Villa Óvoda Pedagógiai Programját a szülői képviselőszámú határozatával 2023. 08. 31.-én egyhangúlag elfogadta.

Kelt: Debrecen,.

..... Szülői képviselő nevében